
קורסי חובה

שנה א'

Introduction to Law	מבוא למשפט	701000-2
סמסטר א'	ד"ר מיטל פינטו	
2 נ"ז	2 ש"ס	

תקציר הקורס

הקורס יעסוק בשאלה מהו משפט וכיצד הוא רלוונטי לחיינו הפרטיים והציבוריים. במסגרת הקורס נערוך גם היכרות בסיסית עם המערכת המשפטית בישראל, ונעמוד על ההיררכיה של המקורות המשפטיים, כגון חוקה, חוקים, תקנות, פסיקה ופסיקה משווה. נלמד על מקורות משפט ושיטות משפט, על המשפט העות'מאני והמנדטורי (לרבות חשיבותם גם כיום), על התקדים המחייב, על הדרך לחלץ הלכה משפטית ועוד.
דרישות קדם: אין.

Legal Research	מחקר משפטי	701500
סמסטר א'	ד"ר דניאלה אסרף (קב' 1) ד"ר מיטל פינטו (קב' 2)	
2 נ"ז	2 ש"ס	

תקציר הקורס

הקורס יעסוק ברכישה של מיומנויות בסיסיות בקריאת טקסטים משפטיים, בניתוחם וביצירתם. זאת מתוך הבנה כי ההתנסות והשליטה בכל אחת משלוש מיומנויות אלו יהיו את הבסיס להצלחה בלימודי המשפטים ובקריירה המשפטית. בתוך כך, נעמוד על מאפייני החקיקה, רובדי החקיקה וסוגים שונים של נורמות משפטיות. בנוסף, יעברו הסטודנטים הכשרה בסיסית באשר לשימוש בספרייה ובמשאביה המגוונים.
דרישות קדם: אין.

The Law of Contracts	דיני חוזים	701160-1
שנתי	פרופ' נלי מונין	
6 נ"ז	3 ש"ס	

תקציר הקורס

הקורס יקנה לסטודנטים כלים בסיסיים בתחום דיני החוזים. הקורס פותח בהגדרת מקומם של דיני החוזים בכלל מערכת המשפט הפרטי ובשני העקרונות העל של דיני החוזים: חופש החוזים ותום הלב. לאחר מכן, הדיון יתמקד במו"מ לקראת כריתתו של חוזה ודרישת תום הלב במסגרתו, ובאבחנה בין שלב המו"מ לשלב כריתת החוזה. כמו כן נדון בתוצאות ההפרה של חובת תום הלב בשלב המשא ומתן ובשלב החוזה. מכאן עובר הדיון לפעולות המשפטיות המביאות לכריתת חוזה: הצעה וקיבול ובאלמנטים הנדרשים לקיומם (כוונה ליצור יחסים משפטיים, גמירת דעת, מסויימות). במסגרת השיעור, תיבחנה גרסאות שונות של חוזים כגון זיכרון דברים ויבדק התקיימותם של האלמנטים המכוננים בהם. כמו כן, יילמד המנגנון המאפשר השלמת פרטים חסרים בחוזה באמצעות פרשנות חוות הצדדים או באמצעות פעולות שמבצע בית המשפט. ונעסוק בדרישות הצורה של

החוזה, כגון דרישת הכתב. בהמשך, יבחנו במסגרת הקורס חוזים שנפל בהם פגם, כגון: טעות, הטעיה, עושק, כפייה וחוזה למראית עין. כן יבחנו חוזים מיוחדים כגון: חוזה על תנאי, חוזה לטובת צד ג', חוזה פסול, ונדונות התרופות העומדות לרשות הנפגעים במסגרת סוגים אלה של חוזים. חלקו האחרון של הקורס יעסוק בהפרת חוזים ובתרופות האפשריות: אכיפה, פיצויים, ביטול חוזה והשבה.

דרישות קדם: אין.

701200-1	משפט בינלאומי פומבי ומוסדות בינלאומיים	Public International Law and International Organizations
פרופ' איריס קנאור	3 ש"ס	סמסטר ב' 3 נ"ז

תקציר הקורס

השפעתו של המשפט הבינלאומי התגברה בעשורים האחרונים, במיוחד על רקע תהליכי הגלובליזציה המואצים. המשפט הבינלאומי מסדיר שורה ארוכה של נושאים בעלי רלוונטיות והשפעה לא רק ביחסים הבין-מדינתיים אלא גם במסגרות מדינתיות, דוגמת דיני זכויות האדם הבינלאומיים. קורס זה הוא קורס מבואי בלבד. היקפו של הקורס אינו מאפשר לימוד מעמיק של כלל ענפי המשפט הבינלאומי. חלקו הראשון של הקורס יתמקד בסוגיות כלליות במשפט הבינלאומי, עוסק בהיבטים מבניים בסיסיים של המשפט הבינלאומי ובהכרתם של "כלי העבודה" העיקריים המשמשים במשפט הבינלאומי ושל ה"שחקנים" בזירת המשפט הבינלאומי. הסוגיות שתילמדנה בפרק זה: מקורות המשפט הבינלאומי, מדרג הנורמות במשפט הבינלאומי וכללי הכרעה בין נורמות שונות, סוגיות בדיני אמנות, אחריות בינלאומית, נושאי המשפט הבינלאומי: המדינה וארגונים בינלאומיים. כמו כן, תידון שאלת היחס בין המשפט הלאומי-המדינתי (במקרה שלנו, המשפט הישראלי) לבין המשפט הבינלאומי. חלקו השני של הקורס מתמקד במספר נושאים נבחרים במשפט הבינלאומי ובהם: דיני השימוש בכוח, המשפט הבינלאומי ההומניטארי, דיני זכויות האדם הבינלאומיים ודיני פליטים, המשפט הבינלאומי הפלילי ותחום נוסף לפי בחירת הסטודנטים כגון דיני מהגרים, דיני הסגרה, דיני הסחר הבינלאומי וכו.

דרישות קדם: אין.

701020-1	שיטות משפט	Legal Systems
פרופ' פבלו לרנר	2 ש"ס	שנתי 4 נ"ז

תקציר הקורס

מטרת הקורס היא להעניק תמונה כללית של העקרונות הבסיסיים בשיטות משפט ובמשפט המשווה. מאחר שהשיטה הישראלית משלבת בתוכה מרכיבים משיטות אחרות, הגישה ההשוואתית שהקורס מפתח תעזור להבין את המשפט הישראלי על מרכיביו השונים. לאחר דיון כללי בעקרונות הבסיסיים במשפט ההשוואתי נדון במסורות משפטיות שונות עם העמקה במשפט האירופאי. נלמד את יסודות המשפט הרומי ואת ההתפתחות ההיסטורית של המשפט האירופאי - סוגיות חשובות להבנת השיטות היום. נבחין בין המשפט המקובל (עם הבחנה בין המאפיינים של המשפט המקובל באנגליה ובארצות הברית) והמשפט הקונטיננטלי. נתייחס לקודיפיקציה באירופה (בעיקר לצרפת ולגרמניה), נושא רלוונטי גם בישראל משום שגם ישראל עוברת הליך קודיפיקציה של

המשפט הפרטי. אומנם הקורס מתמקד במשפט הפרטי, אך בכל זאת נדון גם בשאלות חשובות של המשפט הציבורי כגון ביקורת שיפוטית בשיטות שונות, תפקידם של בתי הדין לחוקה באירופה ודיני המנהל הציבורי בצרפת. בחלק האחרון של הקורס ניתן מבט על המשפט האירופאי המודרני המקבל ביטוי במסגרת האיחוד האירופי. בעידן של גלובליזציה נוכל להבין כיצד השיטות מתקרבות ומדוע השיטה הישראלית, שיטה מעורבת, יכולה לשמש מודל להבנת ההתפתחויות המשפטיות שמאפיינות את המאה ה-XXI.

דרישות קדם: אין.

Professional Ethics A			אתיקה מקצועית א'	701110-1
סמסטר א'	2 נ"ז	2 ש"ס	ד"ר עו"ד פנינה ליפשיץ-אבירם	

תקציר הקורס

להיות עורך דין משמעו להשתייך לפרופסיה המחייבת בהתנהגות אתית מעבר למה שנקבע בחוק ולעסוק כל העת בדילמות אתיות. הקורס יעסוק, בין היתר, בחשיבות של כללי האתיקה לחברה בכלל ולעורכי הדין בפרט; בחובת הנאמנות של עורך הדין כלפי הלקוח; בדילמות המתעוררות עקב חשש לניגוד עניינים; בחובת הסודיות של מידע שהביא הלקוח לעורך הדין כשזו מודגשת על ידי חיסיון המידע שנמסר לעורך הדין ומגן על המידע כלפי בית המשפט וכלפי רשויות אחרות. חלקן של השאלות ילובנו במסגרת הרצאות וחלקן ייעשה, מחמת קוצר הזמן, בלימוד עצמי. הנוכחות בקורס היא חובה, בכפוף לאמור בתקנון המכללה ובכפוף להוראות ולנהלים המוסכמים בבית הספר למשפטים. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה והסטודנטים מתבקשים לקרוא אותה ולהיות מוכנים בשיעורים להציג בכיתה פסקי דין ואירועים בהתאם לנושאים. המרצה שומרת לעצמה את הזכות לפנות לסטודנטים בשמם ולבקשם להרצות בקצרה אודות חומר הקריאה. מטרת ההרצאות היא ללמד, להבהיר ולחדד את הנושאים שבקורס ואינן מהוות תחליף לקריאת החומר טרם השיעור. יובהר, כי המרצה תהיה נכונה לענות לשאלות הקשורות לאי הבנת החומר בנסגרת שעות הקבלה שצוינו לעיל ובתיאום מראש. לשיעורים יש להביא את חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן-"החוק") ואת כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 (להלן-"הכללים"), וכן את רשימת הקריאה הזו. החוקים זמינים לסטודנטים במאגרי המידע האלקטרוניים.

דרישות קדם: אין.

Constitutional Law			משפט חוקתי	701100-1
שנתי	6 נ"ז	3 ש"ס	פרופ' מוחמד ותד	

תקציר הקורס

הקורס במשפט חוקתי נחשב לאבן יסוד בלימודי המשפט בארץ ובעולם. עיקריו מלווים את הסטודנטים לאורך כל לימודי התואר במשפטים, והוא בעל השלכה רחבה על כל רבדי המשפט, הציבורי והפרטי כאחד. ברמת העיקרון, המשפט החוקתי עוסק ברשויות השלטון המרכזיות וביחסים בין הפרט לרשות. במסגרת הקורס תיבחנה תיאוריות משפטיות ביחס לרעיון בדבר חוקה וחוקתיות, לרבות מהותו של המשפט הדמוקרטי, הן בהקשר הרעיוני בכלל והן בהקשר הישראלי בפרט. עוד יידונו סמכויותיהן של הרשויות המרכזיות בישראל –

בעיקר, המחוקקת, המבצעת, והשופטת – לרבות יחסי הגומלין ביניהן. בנוסף, ינותחו סוגיות מרכזיות ביחס למגילת זכויות האדם בישראל, לרבות היקפן וההגבלות האפשריות על הזכויות המוגנות ברמה חוקתית. הנוכחות בקורס היא חובה בכפוף להוראות תקנון המכללה, וכן בכפוף להוראות ולנהלים המוסכמים והמקובלים בבית-הספר. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה. הסטודנטים מתבקשים אפוא לקרוא לפני ולפנים, ובהתאם להגיע מוכנים לשיעורים. המרצה שומר לעצמו את הזכות לפנות לסטודנטים בשם על מנת לשאול שאלות אודות חומר הקריאה. אומנם, במסגרת השיעורים יידון חומר הקריאה האמור ביסודיות, עדיין יובהר, כי ההרצאות אינן מיועדות לשמש שיעור קריאה, כי אם הבהרה והרחבה של חומרי הקריאה. במהלך הקורס, מצופה מהסטודנטים לבוא מוכנים לשיעורים, לקרוא את חומר הקריאה וליטול חלק פעיל בדיון בכיתה. הסטודנטים מצופים להגיש עבודת בית, הנוגעת לחומר הנלמד בקורס. הסטודנטים מצופים לעבור בהצלחה את הבחינה המסכמת בקורס.

דרישות קדם: אין.

Penal Law		דיני עונשין	701700-1
שנתי	6 נ"ז	סמסטר 3 ש"ס	ד"ר אסף הרדוף

תקציר הקורס

דיני העונשין מתווים את האחריות הפלילית המהותית: הם מייצרים איסורים פליליים וקובעים את האופן שבו יש לפרשם, ומשפיעים בכך על היקף חירות הפרט לפעול כפי רצונו. כל איסור מצמצם את חירות הפרט והאופן שבו יפורש עשוי להשפיע לא רק על האדם העומד לדין, אלא גם על כל הפרטים בחברה. הקורס יעסוק במגוון שאלות מכריעות: מהם עקרונות וכללי הפרשנות בדין הפלילי המהותי; כיצד מורכבת העברה הפלילית מבחינת היסוד העובדתי (התנהגות, נסיבה ותוצאה) והיסוד הנפשי (כוונה תחילה, מודעות, רשלנות ועוד); מהן העברות הבלתי מושלמות (ניסיון, החזקה) ומה ייחודן; מהן צורות השותפות לעברה (ביצוע בצוותא, סיוע, שידול) ומה תפקידן; ולבסוף, מהם הסייגים לאחריות פלילית (הגנה עצמית, צורך, כורח ועוד) ומה תפקידם בקביעת האחריות הפלילית.

דרישות קדם: אין.

Introduction to Jurisprudence		מבוא לתורת המשפט	701010-1
שנתי	4 נ"ז	2 ש"ס	ד"ר עופר סיטבון

תקציר הקורס

הקורס יוקדש לשאלה מהו המשפט, מהו היחס בין המשפט למערכות נורמטיביות אחרות, כגון דת ומוסר, וכיצד המשפט מתפתח ומשתנה. במסגרת חלק זה, יוצגו התשובות שונות מגוון של אסכולות תורות-משפטיות לשאלות אלו: משפט טבעי, פוזיטיביזם, ריאליזם משפטי, Critical Legal Studies ופמיניזם. בקורס נדון גם בגבולות המשפט, ביחס בין משפט למוסר, בהמשגות השונות של המונח "זכות", בציות לחוק, ובתיאוריות צדק שונות (בדגש על צדק פרוצדוראלי של רולס וצדק רב-תרבותי של קימליקה).

דרישות קדם: אין.

Islamic Law			משפט מוסלמי	702030-1
סמסטר ב'	2 נ"ז	2 ש"ס	פרופ' גדעון ליבזון	

תקציר הקורס

הקורס יעסוק במבני היסוד של המשפט המוסלמי ועקרונותיו ויתחלק לארבעה חלקי משנה: **החלק הראשון** ידון בהגדרת מושגי יסוד של המשפט: שריעה, פקה, אצול אל פקה, אג'תהאד ותקליד ובמאפייניה העיקריים של ההלכה המוסלמית: קזואיסטי, פורמלי, אישי, של משפטנים, וחלותו על מכלול ההתנהגות האנושית. **החלק זה של הקורס** אף יעסוק במעבר משיטת אישי לשיטה טריטוריאלית ומשמעות המעבר בעין תאולוגית. **החלק השני** יעסוק במקורות המשפט המוסלמי: מקורות היסטוריים, רישומיים ומשפטיים. במסגרת הדיון במקורות הרישומיים נדון בקראן: מבנהו, פרשנותו והחומר המשפטי המצוי בו (ירושה נישואין, גירושין, מלחמה ועוד) בתורה שבעל-פה (סונה) דרכי מסירתה, עריכתה, קבציה ושאלת מקוריותה והוויכוח שנשב ביחס אליה בספרות המוסלמית הקלאסית. בחלק זה יושם דגש על הספרות המשפטית לגווניה השונים כולל ספרות השטרות (שורוט), הערמה משפטית (חיל), חובות הדיינים (אדב אל קאצ'י) וספרות החילוקים (אכ'תלאף). במסגרת המקורות המשפטיים נתמקד בהסכמה הכללית (אג'מאע), הגדרתה ותרומתה לעיצוב המשפט המוסלמי. נעסוק באנלוגיה המשפטית (קיאס) וזיקתה לעקרון ה'אסתחסאן' (בקשת הטוב), במעמדו של המנהג (ערף, עאדה) במשפט המוסלמי ושלבי ההכרה בו כמקור משפטי, בחקיקה, החל משיטת הקאנון, דרך המגילה וכלה בחקיקה וקביעת חוקה במדינות מוסלמיות במדינות מוסלמיות בתקופה המודרנית ובשאלות הנוגעות ליחסי דת ומדינה. **החלק השלישי** ידון באסכולות באסלאם הסוני: מעמדם, התפתחותם, מאפייניהם, חיבוריהם, חילוקי הדעות ביניהם והרקע להיווצרותם. נצביע על המגמה שהחלה בימי הביניים והשתרשה בתקופה המודרנית של דחיית מעמדם וחשיבותם וההשתייכות אליהם כגורם מכריע בהכרעת הדין. דיון מיוחד יוקדש לזרם השיעי על זרמיו השונים ולשלשות השיעיות השונות והרקע להיווצרותם. במוקד הדיון יעמדו ההבדלים בין השיעה לבין הסונה בעיקר בתחום המשפט הקונסטיטוציוני, דיני משפחה, מלחמת הקודש ומעמד המיעוטים הלא-מוסלמיים. **החלק הרביעי** ידון בתופעת המיעוטים המוסלמים בארצות המערב (פקה אלאקליאת) ודרכי ההתמודדות של ההלכה המוסלמית עם התופעה.

דרישות קדם: אין.

Introduction to Jewish Law			מבוא למשפט עברי	701510-1
סמסטר ב'	2 נ"ז	2 ש"ס	פרופ' גדעון ליבזון	

תקציר הקורס

הקורס כולל ארבעה חלקים עיקריים. **החלק הראשון** של הקורס ידון בתפקיד היצירתי של איש ההלכה והאוטונומיה שיש לו בפסיקות ההלכה ובפרשנותה, ובהשלכות שיש לחופש הפרשן ולחרות ההוראה: על מעמדו של הטקסט ופרשנותו; כללי כוח - שיקול דעת של הדיין לסטות מהדין המקובל; מוסר ויושר - מעמדם בעולם ההלכה וזיקתם להלכה המקובלת. במסגרת זו תידון השאלה האם ניתן לאכוף נורמות מוסריות וכן שאלת

כלליות החוק והאפשרות לסטות ממנו במקרה שהחלתו גורמת עוול (הדיון יתמקד בשיטת הרמב"ם) וכן מעמד שיקולים ערכיים ועקרונות מטא – הלכתיים בשיקולים), המנחים את הפוסק בפסיקת ההלכה ובקביעת המדיניות ההלכתית שלפיה הוא פוסק (מוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מזידין, מפני דרכי שלום ועוד). במסגרת זו נדון גם בערכים שאינם מנוסחים בצורת עיקרון מנחה אלא כטעם למצווה כגון הערך של 'צלם אלוהים' או 'כבוד הבריות' וכן ברעיונות הלקוחים מעולם האגדה. בסופו של חלק זה נדון במושג 'דעת תורה' שנעשה בו שימוש בדורות האחרונים שמבטא מדיניות הלכתית של פוסק מבלי שהיא מעוגנת בטקסט כלשהו או בעקרונות מנחים אחרים. **החלק השני** יעסוק בסמכות הפוסק בשני היבטים: הראשון, מעמד התקדים: באיזה מידה הפוסק משועבד לתקדימים מן העבר, שכולל דיון בשאלת התקופתיות, כלומר, מהו מעמדם של חכמי ההלכה בדורות הראשונים ביחס לחכמי הדורות המאוחרים והשני, מהם גבולות הציות להישמע לפוסק ולהכרעותיו. **חלקו השלישי** של הקורס יוקדש ליחסו של המשפט העברי למערכת הדין הזר ולמשפט החברה הנוכרית הסובבת, ויתמקד בשלושה נושאים: הראשון, באיסור הפנייה למשפט הזר (לערכאות) וחריגיו של האיסור, השני, בקליטת חוקים מהמשפט הזר על פי העיקרון של 'דינא דמלכותא דינא' – תחומי חלותו והסייגים בהפעלתו, והשלישי, בחלות חובות מסוימות על מי שאינם בני ברית – שבע מצוות בני נוח – משמעותם והיקפם. **החלק הרביעי** יוקדש למערכת המשפט הפנימי שצמחו ליד המערכת ההלכתית המקובלת ויתמקד אף הוא בשלושה נושאים, האחד, משפט המלך – יצירתה של שניות משפטית ליד מערכת ההלכה המקובלת וסמכות המלך לסטות ממנה בעיקר בתחום העונשין והפרוצדורה. נדון בהיבטים התיאורטיים של סמכות זו והמחלוקת לגביה בספרות המחשבה. והשני, יצירת מערכת שיפוט מקבילה או אלטרנטיבית מחמת אילוצים מדיניים וחברתיים של בתי דין של הדיוטות שמבוססים במידה רופפת בלבד על ההלכה המקובלת. השלישי יתמקד סביב סמכויות בית דין בהוראת שעה וסמכויות קהל. בדיונו במכלול נושאים אלה ננסה להצביע על שני היבטים: האחד, האופי הדינמי של ההלכה שנענית לעיתים למציאות ההיסטורית ומחפשת דרכים לגשר על הפער בין המשפט האידיאלי למציאות הריאלית. והאחר, ההשלכות שיש למקצתם (דינא דמלכותא, איסור הפנייה לערכאות, משפט המלך וסמכויות קהל) על השיח שמתנהל במדינת ישראל בכל הנוגע למערכת היחסים שבין דת לבין מדינה. השיעור ילווה בקריאת מקורות מספרות ההלכה על כל גווניה וילווה בהצגת שקופיות.

דרישות קדם: אין.

Christian Law (Canonical)

702040-1 **משפט נוצרי (קאנוני)**

סמסטר ב'

2 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' פבלו לרנר

תקציר הקורס

מטרת הקורס היא להציג בצורה מבואית את עקרונות משפט הכנסייה הקתולית ואת יסודותיו. נדון בהתפתחות ההיסטורית של משפט הכנסייה (משפט קנוני) ובעקרונות המרכזיים המאפיינים אותו היום. נתייחס לארגון הכנסייה, למעמד הכס הקדוש ולדרך בה המשפט הקנוני מתייחס ליחסים בין הכנסייה לבין השלטון האזרחי. חלק חשוב מהקורס יוקדש לסוגיות שונות של המשפט הפרטי כגון: דיני חוזים (המשפט הקנוני השפיע על התגבשותו של המשפט האירופאי בעיקר בימי הביניים), קניין ומעמד אישי, נושא חשוב עבור האוכלוסייה הנוצרית בארץ. בנוסף, ייתן הקורס כלים להבנת חשיבות המשפט הקנוני היום, לא לגבי הנוצרים בלבד, אלא

ככלי השוואתי. נוסף לכך, יתרום הקורס להבנת מעמד המשפט הקנוני בישראלי והשפעתו על האזרחים הנוצרים.

דרישות קדם: אין.

Advanced Hebrew Expression for Lawyers	הבעת עברית מתקדמת למשפטים	701080-1
סמסטר ב'	2 ש"ס	פרופ' נמרוד שתיל

תקציר הקורס

במקצוע המשפטים הלשון היא כלי העבודה החשוב ביותר. שיפור הכשרים הלשוניים, היינו, יכולת הניסוח, הימנעות משגיאות ומניסוח דו-משמעי יכולים להועיל למשפטן המתחיל (וגם המתקדם). לפיכך, הקורס מציע דרך שיטתית להעלאת רמת הלשון, בהנחה שככל שהלשון תגבה, תשתפר גם היכולת הכללית של הסטודנט במקצוע. להבעה יש גם פן של הבנה ושל יכולת הסיכום. למטרה זו נקרא בצורה מודרכת פסקי דין חשובים שיש בהם קשיי הבנה. נלמד את מבנה הטיעון וכיצד נוכל להוציא את הבר מהתבן. **טרם פתיחת הקורס ייערך בוחן פטור. ההשתתפות בבוחן הפטור אינה חובה. לנבחנים אשר קיבלו ציון עובר יוזן הציון בבוחן הפטור כציון הקורס. סטודנטים אשר לא עברו את הבוחן או שמבקשים לשפר את ציונם מחויבים בהשתתפות בקורס כתנאי לקבלת ציון בו.**

דרישות קדם או תנאי מקביל: פטור מהבעה בעברית.

שנה ב'

English for Jurists	אנגלית למשפטים	701130-1
סמסטר א' או ב'	2 ש"ס	701130-2
2 נ"ז	עו"ד אמיר כבישי	

תקציר הקורס

This course is for second year, non-native speakers of English studying law. It aims to provide a basis for understanding legal English through the study of a variety of legal texts. The course aims to develop skills in reading legal texts and to activate and expand participants' knowledge and legal vocabulary and their understanding of the various genres of legal English (Statutes, judicial decisions, case reports, law reviews, briefs, commentaries, and legal documents), in addition to speaking and listening skills for reporting and presenting legal topics. The initial focus is at the level of the discourse structure of legal arguments and then on the role of vocabulary and stylistic features typical of the genre. While it primarily focuses on issues in international and bioethical law, it also aims to increase the student's knowledge of legal reasoning in statutory and common law, and of philosophical issues.

דרישות קדם: פטור מאנגלית (או 134 ומעלה במבחן הפסיכומטרי או סיום רמת מתקדמים בציון עובר).

תקציר הקורס

דיני הנזיקין שייכים לפי סיווגם למערכת דיני החיובים. הם מגנים על מגוון רחב של אינטרסים של הפרט ולכן הם עוסקים במגוון אדיר של התנהגויות אנושיות. מטרתו העיקרית של קורס זה היא לאתר, לנתח ולהבין אינטרסים אלו ולבחון את העקרונות העומדים בבסיסה של ההגנה המוענקת להם. ננסה לבחון את רעיונות היסוד מהם צמחה האחריות הנזיקית ואת האופן בו היא מתאימה את עצמה לתפיסות חברתיות וכלכליות משתנות. פקודת הנזיקין, המרכזת בתוכה את עיקרם של דיני הנזיקין בארץ, תעמוד במרכז הדיון. ננתח את העוולות המנויות בה, הן העוולות הרחבות והכלליות והן אלו המצומצמות יותר ונראה כיצד הן מתפרשות, מיושמות ומושלמות על ידי ההוראות הכלליות שבפקודה. לצד הוראות פקודת הנזיקין, נבחן חיקוקים נוספים שגם בהם מצויה הגנה נזיקית על הפרט. בכלל אלו, יידונו חוק האחריות למוצרים פגומים, חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, חוק הגנת הצרכן והחקיקה המגנה על השם הטוב והפרטיות. **הסטודנטים יתבקשו להגיע לשיעורים מצוידים בפקודת הנזיקין ובחקיקה נזיקית רלבנטית אחרת אשר תידרש מפעם לפעם. כל החקיקה זמינה לכם במאגרים האלקטרוניים.**

דרישות קדם: דיני חוזים.

תקציר הקורס

הקורס בדיני קניין נחשב לקורס חשוב ביותר הן בבתי הספר למשפטים והן בפרקטיקה היום יומית. הידע בדיני קניין טומן בחובו ידע רב גם בדיסציפלינות שונות: דיני חוזים, דיני נזיקין, אתיקה מקצועית של עורכי דין, שמאות וכלכלה. בקורס יידונו נושאים שונים בתחום דיני מקרקעין, דיני מיטלטלין וזכויות וזאת כדי לתת לסטודנטים את הכלים להבנת דיני הקניין, הן בפן התיאורטי והן בפן המעשי. בקורס תיבדקנה שאלות העוסקות ברכישת בעלות בנכס; שיתוף בזכות הקניינית (שיתוף בבעלות בנכס; זכויותיהם של דיירים בבית משותף); מעמדו של רוכש נכס בישראל (הזכויות המיוחדות החיוניות לצורך הגנה על זכויותיהם של רוכשי נכסי מקרקעין בישראל, כמו "זכויות שביושר" והערת אזהרה הנרשמת בלשכת רישום המקרקעין); שעבודים ועיכון (כיצד נוצרים ומהם הדינים החלים עליהם). חלקן של השאלות ילובן במסגרת הרצאות וחלקן ייעשה, מחמת קוצר הזמן, בלימוד עצמי. על חלק מהחומרים שילמדו עצמאית ייערך במהלך הקורס בוחן בקיאות במתכונת בחינות ההסמכה של לשכת עורכי הדין. הנחיות לבוחן יפורסמו באתר הקורס. הנוכחות בקורס היא חובה, בכפוף לאמור בתקנון המכללה ובכפוף להוראות ולנהלים המוסכמים בבית הספר למשפטים. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה והסטודנטים מתבקשים לקרוא אותה ולהיות מוכנים בשיעורים להציג פסקי דין ואירועים בהתאם לנושאים. המרצה שומרת לעצמה את הזכות לפנות לסטודנטים בשםם ולבקשם להרצות בקצרה אודות חומר הקריאה. מטרת ההרצאות היא ללמד, להבהיר ולחדד את הנושאים שבקורס ואינן מהוות תחליף לקריאת

החומר טרם השיעור. יובהר, כי המרצה תהיה נכונה לענות לשאלות הקשורות לאי הבנת החומר בנסגרת שעות הקבלה שצוינו לעיל ובתיאום מראש.
דרישות קדם: דיני חוזים.

Family Law in Islamic Law	דיני משפחה (מוסלמי)	701480-1
שנתי	פרופ' גדעון ליבזון	
4 נ"ז	2 ש"ס	

תקציר הקורס

הקורס ידון במתח הקיים בין ההלכה המוסלמית לבין שיטת המשפט הישראלי במגוון הנושאים הנוגעים לדיני המשפחה. בין היתר, הקורס ידון בשאלת התערבות החקיקה ופסיקת בתי המשפט בארץ בענייני המעמד האישי של מוסלמים: אירוסין, נישואין - ביגמיה, גירושין, גירושין בעל כורחה של האישה, מזונות, מוהר וחלוקת רכוש, נישואי תערובת, אבהות ומשמורת ילדים. הקורס יעסוק, בין היתר, בשאלה הכללית של חופש הדת וכן בשאלת הפער הקיים בין נורמות משפטיות לבין נורמות חברתיות, כולל דיון בשאלת רצח על כבוד המשפחה. במסגרת הקורס נדון במעמד של בתי הדין השרעיים מבניהם, סמכויותיהם ודרכי התמודדותם עם החקיקה והפסיקה האזרחית במדינת ישראל. במסגרת הדיון הנושאי תעשה השוואה להלכה המוסלמית כפי שהיא מיושמת במדינות מוסלמיות בתקופה המודרנית. הרשימה שלהלן כוללת את רשימת הנושאים שילמדו במהלך הקורס עם ההפניות לחקיקה ולפסיקה הישראלית. חובת קריאה הם פסקי הדין המסומנים בצבע שחור בנוסף לרשימת הקריאה המצוינת ליד כל נושא. הקורס ייתן בעזרת מצגות שיכללו הפניות נוספות שאינן נמצאות ברשימות שלהלן. בסוף סמסטר א' ייערך בוחן בקיאות בחלק מהדינים המחייבים בבחינות ההסמכה של לשכת עורכי הדין. הבוחן יערך במתכונת בחינות הלשכה (שאלות רבות ברירה בספרים סגורים) ויחייב למידה עצמית של הדינים, כיוון שרק מיעוטם יילמד בכיתה. את פריטי החקיקה המסומנים **בצהוב בסילבוס יש ללמוד בעל-פה לצורך בוחן הבקיאות. בשל שינויי חקיקה תכופים, יש לעקוב אחר הפרסום באתר הקורס בדבר רשימת החיקוקים המחייבת לבחינה.**
דרישות קדם: אין.

Family Law in Jewish Law	דיני משפחה במשפט העברי	710520-1
שנתי	ד"ר יעל עפרון	
4 נ"ז	2 ש"ס	

תקציר הקורס

דיני המשפחה במדינת ישראל הינם תחום מורכב ביותר, שכן הוא ארוג ממספר שכבות של דינים וניזון ממערכות נורמטיביות שונות, בעלות ערכים שונים ואף סותרים. מורכבות זו מציבה בפני עורכי הדין אתגר לא פשוט. כדי לייצג כראוי את לקוחותיהם בתחום זה, עליהם להיות בקיאים היטב הן בדין המהותי החל בבית הדין הדתי, הן בדין המהותי החל בבית המשפט האזרחי והן בסדרי הדין של המערכות השונות וחלוקת הסמכויות ביניהן. בקורס נכיר את דיני המשפחה הרלוונטיים בעיקר ליהודים בישראל. נעמיק ביחס בין מערכות הדינים ומערכות השיפוט העוסקות בתחום זה ונכיר את סדרי הדיון בהן. כמו כן, נעסוק בכללים המשפטיים המסדירים יחסי הורים וילדים, בדרכי ההתקשרות בין בני זוג המוכרות במשפט הישראלי, ביחסי הממון בין בני זוג ובמנגנונים

המשפטיים לפירוק הקשר הזוגי. תשומת לב תוקדש לאורך כל הקורס גם לעקרונות לבר-משפטיים המוכרים במשפט: החל מההיבטים הרגשיים, עובר דרך היבטים חברתיים, וכלה בהיבטים ההלכתיים המרכזיים שבדיני המשפחה של יהודים בישראל. במסגרת הקורס יהיה על הסטודנטים ללמוד בעל פה חלק מהדינים המחייבים בקיאות בבחינות ההסמכה ללשכת עורכי הדין. **הלמידה לבוחן זה היא עצמאית ובכיתה נדון רק במקצת מהדינים הללו. את פריטי החקיקה המסומנים בצהוב בסילבוס יש ללמוד בעל-פה לצורך בוחן הבקיאות. בשל שינויי חקיקה תכופים, יש לעקוב אחר הפרסום באתר הקורס בדבר רשימת החקוקים המחייבת לבחינה.** בנוסף, במסגרת הקורס תתבקשו לנסח הסכם ממון בין בני-זוג, גם זאת כהכנה לפרק ניסוח המסמך המשפטי בבחינות הלשכה.

דרישות קדם: דיני חוזים.

מקביל: דיני קניין, משפט מנהלי.

The Law of Criminal Procedures	סדר דין פלילי	701190-1
שנתי	פרופ' רינת קיטאי סנג'ור	2 ש"ס
4 נ"ז		

תקציר הקורס

מטרת הקורס היא לעמוד על מטרותיו של סדר הדין הפלילי ולשקף את המתח הקיים בין הצורך באכיפה יעילה של החוק ובשמירה על שלום הציבור וביטחונו לבין הצורך לשמור על זכויות חשודים ונאשמים. מתח זה עובר כחוט השני בסוגיות שיילמדו במהלך הקורס כמו העמדה לדין, זכות העיון בחומר הראיות, הזכות לסניגור, התיישנות העבירות, ערעור ומשפט חוזר. כמו כן, הקורס יעמוד על התנגשות בין אינטרסים נוספים במהלך ההליך הפלילי כגון התחשבות בעמדתו של נפגע העבירה מול תפיסתה של המדינה כמאשימה ומול זכויות חשודים ונאשמים, ההתנגשות בין חקר האמת לבין יעילות הדיון והתנגשות בין שיקולי הענישה השונים.

דרישות קדם: דיני עונשין.

Administrative Law	משפט מנהלי	701220-1
שנתי	פרופ' איריס קנאור	3 ש"ס בסמסטר א'
5 נ"ז		2 ש"ס בסמסטר ב'

תקציר הקורס

במדינות מערביות, ובתוכן מדינת ישראל, תופסים הגופים המנהליים מקום גדל והולך במערך החיים, ופועלים כמעט בכל תחום. עורכי הדין הפועלים בשדה המשפטי נתקלים בתדירות רבה בגופים מנהליים ובפעולות מנהליות, ונדרשים בשל כך לדעת את הדינים המסדירים את פעולתם של גופים אלו. מטרת הקורס היא להציג לסטודנטים את אופיים של הגופים המנהליים והדין החל עליהם. כמו כן, הקורס יקנה לסטודנטים את הכלים המשפטיים הנדרשים להתמודדות עם גופים מנהליים. בין השאר יעסוק הקורס בכללי פעולת המנהל הציבורי ובסוגיות כגון שפיטות, סבירות, איסור הפעלת שיקולים זרים, חוקיות פעולות המנהל, זכות הטעון וכללי הצדק הטבעי. לשם כך, נכיר ונתח את הנורמות ואת הפסיקה החדשה העוסקת בפעולת גופים אלו.

דרישות קדם: אין.

Corporate Law701360-1 **דיני תאגידים**

שנתי

4 נ"ז

2 ש"ס

ד"ר עופר סיטבון

תקציר הקורס

הקורס בדיני תאגידים נחשב לקורס יסוד מרכזי בלימודי המשפטים. הקורס מתמקד בעיקר בחברה העסקית שהיא אחד המוסדות החברתיים המרכזיים ורבי ההשפעה בעולמנו. בתחילת הקורס נעסוק בסוגיות כלליות הנוגעות למהותה והקמתה של החברה כגון: תורות ההתאגדות השונות, תכלית החברה, האישיות המשפטית הנפרדת של החברה, הגבלת אחריות, דיני הרמת מסך, תורת האורגנים, אולטרה וירס ועוד. בהמשך יעסוק הקורס בדרך פעילותה של החברה, זכויות וחובות של נושאי משרה בחברה, זכויות וחובות של בעלי המניות, תביעה נגזרת ותביעה ייצוגית, ובמבנה ההון של החברה. הנוכחות בקורס היא חובה, כאמור בכפוף להוראות תקנון המכללה, וכן בכפוף להוראות ולנהלים המוסכמים והמקובלים בבית-הספר. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה. הסטודנטים מתבקשים אפוא לקרוא ולהגיע מוכנים לשיעורים. במסגרת השיעורים יידון חומר הקריאה האמור ביסודיות, אך ההרצאות אינן תחליף לקריאת החומרים, כי אם הבהרה והרחבה שלה. הסטודנטים מצופים לעבור בהצלחה הן את בחינת הביניים והן את הבחינה המסכמת בקורס.

דרישות קדם: אין.

Labor Law701240-1 **דיני עבודה**

שנתי

4 נ"ז

4 ש"ס (מפגש פעם בשבועיים)

ד"ר עופר סיטבון

תקציר הקורס

הקורס בדיני עבודה הוא קורס חשוב וחריג בלימודי המשפטים הבסיסיים. אל מול הגישות הליברליות יותר המאפיינות קורסי יסוד אחרים, דיני העבודה מבוססים על פערי הכוחות האינהרנטיים בין העובד לבין המעביד ועל המעורבות המשפטית הדרושה לצורך איזון של פערים אלו. לאחר דיון ברציונלים השונים לקיומו של משפט העבודה, יעסוק הקורס בכמה נושאים מרכזיים: (1) משפט העבודה האינדיבידואלי – שבו נדון בנושאים כדוגמת מיהו עובד, מיהו מעסיק, חקיקת המגן והיקף ההגנה על זכויות היסוד של העובד במקום העבודה; (2) משפט העבודה הקיבוצי – שבו נדון בנושאים כדוגמת הסכמים קיבוציים, ארגוני עובדים וארגוני מעבידים ומעמדה של זכות השביתה (3) סיום יחסי העבודה – שבו נדון בנושאים כמו פיטורין והתפטרות וזכויות עובדים בעת חילופי מעסיקים. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה. הסטודנטים מתבקשים אפוא לקרוא ולהגיע מוכנים לשיעורים. במסגרת השיעורים יידון חומר הקריאה האמור ביסודיות, אך ההרצאות אינן תחליף לקריאת החומרים, כי אם הבהרה והרחבה שלה. הסטודנטים מצופים לעבור בהצלחה הן את בחינת הביניים והן את הבחינה המסכמת בקורס.

דרישות קדם: דיני חוזים.

Advanced Legal Research			מחקר משפטי מתקדם	701450
סמסטר ב'	2 נ"ז	2 ש"ס	פרופ' תמר גדרון (קב' 1) ד"ר פנינה ליפשיץ-אבירם ד"ר אסף הרדוף (קב' 3) ד"ר דניאלה אסרף (קב' 4)	

תקציר הקורס

הקורס יתמקד בכתיבה אקדמית ובמיומנויות הנדרשות לכך, ובכלל זאת, בין היתר, חיפוש אחר חומר, לרבות משפט משווה; הבנת המבנה והטיעונים של מאמרים משפטיים מסוגים שונים; קריאה ביקורתית; הצגת מאמר בפני הכיתה; כתיבת עבודת מחקר מקיפה.
דרישות קדם: מחקר משפטי.

שנה ג'

Private International Law			משפט בינלאומי פרטי	702240-1
סמסטר א'	2 נ"ז	2 ש"ס	פרופ' איריס קנאור	

תקציר הקורס

עניינו של המשפט הבינלאומי הפרטי בפתרון סכסוכים משפטיים בהם מעורבים יסודות זרים. מצבים משפטיים בני זיקה ליותר משיטת משפט אחת הם חזון נפרץ בעידן השוקק ניידות חברתית ועסקית עבר-לאומית. אירועים, עסקאות ויחסים מכל תחומי המשפט הפרטי שנשתרבו לתוכם יסוד זר בעל נפקות משפטית, עשויים לעורר שלוש שאלות אופייניות: 1. האם מוסמכים בתי-המשפט המקומיים להפעיל את שיפוטם בעניין? 2. מהו הדין אליו יזדקק בית המשפט הדין בעניין? 3. כיצד יתייחס בית המשפט המקומי לפסקים זרים? עקרונות וכללי המשפט הבינלאומי הפרטי אמורים להשיב על שאלות אלו. טיבם ותכליתם של נורמות המשפט הבינלאומי הפרטי תיבחנה באספקלריה של תורת המשפט והמשפט המשווה. נעיין בגישות תיאורטיות לברירת הדין: הגישה הטריטוריאלית, גישת מירב הזיקות, הגישה הפרשנית, גישת הדין הטוב ביותר, גישת הזכויות, גישת ההגינות וגישות מעורבות. עוד יידונו סוגיות כלליות כגון ההבחנה בין פרוצדורה ומהות, דוקטרינת תקנת הציבור והדרכים להוכחת הדין הזר. העקרונות הכלליים של ברירת הדין ידונו ויישמו באופן מפורט בתחומי המשפט הפרטי העבר-לאומיים: חוזים נזיקין וחברות. עוד יוקדש דיון לנושא סמכותם של בתי המשפט בישראל בעניינים בהם מעורב יסוד זר לרבות עקרון הריבונות הטריטוריאלית ועקרון האפקטיביות, הסמכות על אנשים הנמצאים בישראל, הסכמה לשיפוט, סמכות מכוח היתר המצאה אל מחוץ לתחום השיפוט, חסינות ריבון זר ועיכוב הליכים מחמת סעיף שיפוט זר, הליכים מקביליים ופורום לא נאות. נושא ההכרה והאכיפה של פסק חוץ יידון אף הוא בהרחבה. עוד נטפל באופן ספציפי בסוגיית המשפט הבינלאומי הפרטי והאינטרנט.
דרישות קדם: אין.

Civil Procedure			סדר דין אזרחי	701280-1
שנתי	6 נ"ז	3 ש"ס	ד"ר יעל עפרון	

תקציר הקורס

קורס זה חושף את הסטודנטים לאופן שבו מתנהלים ההליכים האזרחיים בבתי המשפט בישראל ומציע התבוננות ביקורתית על הרפורמה בתקנות סדר הדין האזרחי שנערכה לאחרונה. במהלך הקורס נתמודד עם שאלות תאורטיות ומעשיות הנובעות מהתכליות השונות של הפרוצדורה האזרחית ונלמד כיצד ליישמה ביחס למקרים קונקרטיים. שליטה בהוראות הדיוניות של ההליך היא הכרח ויתרון בניהול תביעות אזרחיות, משום שבאמצעותן מיושם הדין המהותי, אשר נלמד במהלך התואר. לתחום הפרוצדורה משקל רב גם בבחינות ההסמכה ולשכת עורכי הדין והקורס מיועד להכין את הסטודנטים גם למשימה עתידית זו. חובה על הסטודנטים להגיע מוכנים לשיעור, לאחר שקראו את החומרים הרלוונטיים, כיוון שמפגשי הכיתה בקורס יוקדשו לא רק להקניית החומר אלא גם ליישומו ולתרגולו. בין התרגילים שיהיה עליכם לבצע בכיתה יהיו לפחות 4 תרחישים אשר יהוו 40% מציון הקורס. במבחן הסופי ייכלל פרק במתכונת בחינות הלשכה, ומשקלו יהיה 40% מהבחינה. פרק נוסף במבחן הסופי יהיה דומה לתרחישים שיפתרו הסטודנטים בכיתה ומשקלו יהיה 60% מציון הבחינה.

דרישות קדם: דיני קניין, דיני נזיקין.

Intellectual Property			קניין רוחני	701250-1
סמסטר ב'	2 נ"ז	4 ש"ס (מפגש פעם בשבועיים)	ד"ר ליאת פרנקו	

תקציר הקורס

האם ניתן להציב קישורים לאתרים שונים באתר הבית שלכם ללא חשש מפני תביעות? האם ניתן לשלב סמלים של חברות אחרות בעמודי האינטרנט שלכם? האם ניתן לצלם ספרים בספרייה ללא תשלום תמלוגים לבעל הזכויות? האם ניתן לצפות בתכנים באינטרנט ללא כל חשש? האם ניתן להעלות את השיר האהוב שצילמתם בהופעה לאתר הפייסבוק שלכם? האם פטנט שהמצאתם במסגרת עבודתכם שייך לכם או למעסיק? על שאלות אלה ואחרות ננסה לענות במהלך הקורס. הקורס ידון בהיבטים שונים של דיני הקניין הרוחני. במסגרת זו נדון בסוגיות שונות בתחום סימני המסחר, הפטנטים וזכויות היוצרים. מטרת הקורס להקנות ידע בסיסי בתחומים אלה וכלים להמשך לימוד התחום. בין היתר נדון בשאלות הנוגעות להצדקות השונות בבסיס ההגנות השונות בתחום הקניין הרוחני, מהם דרישות החוק למתן הזכות, האם ישנן הגנות מפני הפרה, מהם הסעדים האפשריים ועוד.

דרישות קדם: אין.

Professional Ethics B**אתיקה מקצועית ב'**

701290-1

סמסטר ב'

2 נ"ז

2 ש"ס

ד"ר עו"ד פנינה ליפשיץ-אבירם

תקציר הקורס

הקורס יפרוס לפני הסטודנטים מפה של המערכות השיפוטיות שכל עורך דין וכל מתמחה צריכים להכיר בתהליך עבודתם המקצועית. במהלך השיעורים יילמדו סוגיות אתיות בתהליך התמחות והקבלה למקצוע, ילובנו סוגיות העומדות בבסיס המקצוע והמעוררות מחלוקות אתיות רבות בקרב ציבור עורכי הדין והמשפטים כמו ניגוד עניינים, שכר טרחה, נאמנות ללקוח ולבית המשפט ועוד. הנוכחות בקורס היא חובה, בכפוף לאמור בתקנון המכללה ובכפוף להוראות ולנהלים המוסכמים בבית הספר למשפטים. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה והסטודנטים מתבקשים לקרוא אותה ולהיות מוכנים בשיעורים להציג בכיתה פסקי דין ואירועים בהתאם לנושאים. המרצה שומרת לעצמה את הזכות לפנות לסטודנטים בשמם ולבקשם להרצות בקצרה אודות חומר הקריאה. מטרת ההרצאות היא ללמד, להבהיר ולחדד את הנושאים שבקורס ואינן מהוות תחליף לקריאת החומר טרם השיעור. יובהר כי המרצה תהיה נכונה לענות לשאלות הקשורות לאי הבנת החומר במסגרת שעות הקבלה שצוינו לעיל ובתיאום מראש. לשיעורים יש להביא את חוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן-"החוק") ואת כללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986 (להלן-"הכללים") וכן את רשימת הקריאה הזו. החוקים זמינים לכם במאגרי המידע האלקטרוניים.

דרישות קדם: אתיקה מקצועית א'.

Drafting Legal Documents**ניסוח מסמכים משפטיים**

701460-1

סמסטר ב'

2 נ"ז

2 ש"ס

ד"ר דניאלה אסרף

701460-2

תקציר הקורס

בשנים האחרונות הלכה והתרחבה ההכרה בחשיבות הניסוח המשפטי במערכת המשפט. חשיבות זו הגיעה לשיאה, בין היתר, בהחלטת הועדה הבוחנת בלשכת עורכי הדין: החל ממאי 2015 בחינות ההסמכה בכתב כוללים חלק נוסף שעניינו "ניסוח מסמכים משפטיים", בהתאם לתקנה 18ב(ג) לתקנות לשכת עורכי הדין (סדרי בחינות בדיני מדינת ישראל, באתיקה מקצועית החלה על עורכי דין זרים ובמקצועות מעשיים), התשכ"ג-1962. חשיבות הניסוח המשפטי באה לידי ביטוי אף בחיי המעשה. כידוע, עבודת המשפטן כרוכה כחלק בלתי נפרד מתפקידו בניסוח מסמכים משפטיים. אנשי אקדמיה, עורכי דין ושופטים עוסקים בכמויות אדירות של מסמכים: מכתבים, כתבי בי-דין, חוזים ועוד. לאופן ניסוח מסמכים משפטיים השלכות מרחיקות לכת עד כדי דיני נפשות. בנוסף, ציבור הלקוחות נוטה לשפוט את עורכי הדין על פי הדברים הנכתבים ועל פי איכות הניסוח שלהם. במסגרת הקורס ילמדו, בין היתר, הנושאים הבאים: הכללים הצורניים והמהותיים לכתובת מסמכים משפטיים; ניסוח חוזים בנושאים שונים; ניסוח מכתבים; ניסוח כתבי בי-דין בתחום האזרחי, המנהלי והפלילי ועוד. נושאי הקורס יילמדו על רקע הרפורמה החדשה בתקנות סדר הדין האזרחי התשע"ח-2018.

דרישות קדם: הבעה עברית מתקדמת למשפטים.**מקביל:** סדר דין אזרחי.

Tax Law			דיני מיסים	701260-1
שנתי	4 נ"ז	2 ש"ס	פרופ' נלי מונין	

תקציר הקורס

מטרת הקורס היא להכיר את מערכת המס הקיימת בישראל, ללמוד את מושגי היסוד שלה, להבין מהן מטרותיה וכיצד היא פועלת להשגתן. בנוסף, יינתן דגש על משמעותם של דיני המס לאזרח ולאיש העסקים בחיי היומיום. במסגרת הקורס יילמדו הנושאים הבאים: שיקולים במדיניות המס; תמהיל המס; מערכת המס בישראל; מס הכנסה: החייבים במס; ההכנסה החייבת וסיווגה; הוצאות והפסדים; זיכויים ופטורים; מס חברות; מס ריווח הון; מיסוי מקרקעין; מע"מ; מס קניה; מכס; מניעת התחמקות ממס; אמנות מס בינלאומיות; בעיות מיסוי בעולם גלובלי.

דרישות קדם: אין.

שנה ד'

The Law of Evidence			דיני ראיות	701300-1
סמסטר א'	6 נ"ז	6 ש"ס	ד"ר אסף הרדוף	

תקציר הקורס

דיני הראיות הם חלק מכריע בבניית תיק משפטי ובניהולו. השפעת דיני הראיות על התיק, לעתים, עולה על זו של הדין המהותי. בעוד המשפט המהותי, הפלילי והאזרחי קובע מהן העובדות הטעונות הוכחה, דיני הראיות קובעים כיצד ניתן וכיצד לא ניתן להוכיח את העובדות האמורות. הקורס ייגע, ברובד תיאורטי ופרקטי, בסוגיות מרכזיות בדיני ראיות, לרבות: מושגי יסוד בדיני ראיות כמו רלבנטיות, מהימנות, משקל וקבילות; הכשרות להעיד; חסיונות לטובת הפרט, חסיונות מקצועיים וחסיונות לטובת המדינה; פסילת ראיות בגין אופן השגתן; פסילת ראיות מפוקפקות; נטלים, חזקות ומידות ההוכחה במשפט; דרישת הדיות במשפט הפלילי ועוד.

דרישות קדם: אין.

Legal Practice

פרקטיקה משפטית

סמסטר א'	0 נ"ז	4 ש"ס (מפגש פעם בשבועיים)	נציגה של חברת "המתמחה"
----------	-------	---------------------------	------------------------

תקציר הקורס:

מה שהופך אדם לאיש מקצוע מעולה היא יכולת החשיבה הרב מימדית. הדבר נכון במיוחד בעולם המשפטי המתפתח החל משלב ההתמחות. שלב ההתמחות הוא שלב חשוב בחיים המקצועיים של עורך הדין. בשלב זה המתמחה חווה לראשונה את הפרקטיקה, ונדרש לחשיבה רב מימדית. מטרתה של סדנה זו היא להציג בפני הסטודנטים המצויים בשלבים מתקדמים של לימודיהם את השלב הבא בתהליך הפיכתם לעורכי דין – שלב ההתמחות, ולציידם בכלים המתאימים – פרקטיים ויישומיים – להשתלבות חלקה ומהירה בהתמחות

ולהצלחה מרבית בה. בסדנה זו יחוו הסטודנטים סימולציות בחיי המתמחה וילמדו כיצד למקסם את יכולותיהם המשפטיות-מעשיות לקראת ההתמחות. זאת, תוך שימת הדגש על הקריטריונים להפיכת מתמחה למתמחה מצטיין ובכך להגביר את סיכוייו להשתלב בהצלחה במקצוע. הסדנה משלבת מפגשים פרונטאליים ומשימות אינטרנטיות אשר על הסטודנטים לבצע בתקופות מוגדרות מהמחשב הפרטי שלו. הסדנה נועדה לפתח את החשיבה המשפטית של מתמחה, תוך הצבתו כבר בשלב זה באירועים ומקרים פוטנציאליים שיכינו אותו לשלב הבא והקריטי בחייו המקצועיים – שלב ההתמחות. במסגרת הסדנה ישולבו תובנות רוחב הנוגעות לפיתוח המיומנויות המעשיות החיוניות למתמחה ולאחר מכן לעורך הדין. לצד זאת, בסדנה יילמדו תכנים אופרטיביים מקצועיים בשלל ענפי המשפט. בנוסף, כחלק ממערך ההכנה לבחינת סיום הסדנה, יילמדו כללי מפתח ושיטות עבודה והערכה בפתרון שאלות רב-ברירה, המהוות חלק מרכזי בבחינת ההסמכה ללשכת עורכי הדין.

דרישות קדם: אין.

קורסי בחירה

Companies and Individuals in Difficulties	חברות ויחידים בקשיים	703490-1
סמסטר א'	ד"ר דניאלה אסרף	
3 ש"ס		
3 נ"ז		

תקציר הקורס

בשנים האחרונות אנו עדים לעליה משמעותית במצבים שבהם אישיות משפטית נכנסת להליכי חדלות פירעון, היינו סיטואציה שבמסגרתה היא אינה יכולה לפרוע את חובותיה לנושיה. מצב דברים זה עשוי להוביל לפירוק (במידה ומדובר בחברה) או לפשיטת רגל (במידה ומדובר באדם פרטי). במסגרת הקורס נתמקד ביחידים ובחברות אשר מצויים בקשיים כלכליים, קשיים העשויים להוביל להליכי חדלות פירעון, הליכים הכוללים אספקטים מגוונים ואשר עלולים להשפיע על מגוון "שחקנים משתתפים" כגון בעלי מניות, נושאי משרה, עובדים, ספקים, בנקים, לקוחות ועוד. בין יתר הנושאים שנלמד בקורס: מושגי יסוד בחדלות פירעון; הליך פירוק חברה; כינוס נכסים; הקפאת הליכים; הבראת חברות; סדרי קדימויות; הסדרי נושים; מעשה פשיטת רגל; הכרזה על פשיטת רגל והשלכותיה; הפטרים ותביעות חוב; בעלי תפקידים ואחריותם ועוד. לימוד הנושאים ייעשה על רקע הרפורמה החדשה אשר באה, בין היתר, לידי ביטוי בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018. החוק אושר במליאת הכנסת ביום 5.3.2018 וצפוי להיכנס לתוקף החל מחודש ספטמבר 2019. הרפורמה מבקשת ליצור קודיפיקציה ולהסדיר תחת מסגרת אחת את כל דיני חדלות הפירעון של יחידים ושל חברות.

דרישות קדם: דיני תאגידים.

The Law of Execution	דיני הוצאה לפועל	703470-1
סמסטר א'	פרופ' פבלו לרנר	
2 ש"ס		
2 נ"ז		

תקציר הקורס

תחום ההוצאה לפועל הנו בעל חשיבות הן בפן הנורמטיבי והן בפן החברתי. תחום זה מהווה נדבך חשוב בשלטון החוק במדינה דמוקרטית. תנאי הכרחי לקיומה של מערכת משפט תקינה הוא קיומה של מערכת לאכיפת

ההכרעות השיפוטיות. מערכת ההוצאה לפועל היא הזרוע המבצעת של הרשות השופטת ואשר תפקידה הסטטוטורי הוא להפוך פסק דין ממסמך משפטי עיוני לנכס כלכלי מניב פירות. זכותו של נושה לממש פסק דין או שטר הוא חלק מזכות הקניין שלו. יחד עם זאת, חשיבות ויעילות האכיפה אין בה כדי לגרוע מזכותו של החייב להליך הוגן. מכאן שבבסיס דיני ההוצאה לפועל מונחות שתי מטרות עיקריות: האחת, להגן על זכות הקניין של הזוכה ולסייע לו לגבות את חובו במהירות וביעילות, והשנייה, מטרה המסתמנת לאחרונה על ידי המחוקק, להגן על החייב אשר בשל מצבו הכלכלי אינו יכול לעמוד בתשלום החוב, תוך שמירה על זכויותיו, על כבודו ועל חירותו. בשנים האחרונות עברה מערכת ההוצאה לפועל שינוי משמעותי שבא לידי ביטוי, בין היתר, בהפיכתה לרשות מנהלית נפרדת שמטרתה גביית חובות מקצועי ואיכותי. בין יתר הנושאים שילמדו בקורס: מערכת ההוצאה לפועל - מושגי יסוד; בקשות ביצוע בהוצאה לפועל; חשיבותה של אזהרה טרם נקיטת הליכים; טענת "פרעתי"; הליכים להבטחת ביצוע פסק דין כגון: עיקול מיטלטלין, עיקול מקרקעין, עיקול צד שלישי, כינוס נכסים, הליכים הפוגעים בחירותו של החייב; הליכים הבאים לסייע לחייב כגון: צו תשלומים, חקירת יכולת, הכרזת חייב מוגבל באמצעים ואיחוד תיקים.

דרישות קדם: אין.

703480-1 אמצעי תשלום ומסמכים סחירים Means of Payment and The Law of Negotiable Instruments

ד"ר דניאלה אסרף 3 ש"ס 3 ני"ז סמסטר ב'

תקציר הקורס

אמצעי תשלום הוא האופן בו חייב עשוי לפרוע לנושה חוב כספי שהוא חב לו. אמצעי תשלום הקלאסי הוא הכסף. לצד אמצעי תשלום זה, התפתחו אמצעי תשלום אחרים וביניהם שטרות וכרטיסי אשראי. הקורס ידון באמצעי תשלום שונים המקובלים במשק ויתמקד בשני אמצעי התשלום נפוצים: מזומן (בהתאם לחוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח – 2018) במסמכים סחירים הנידונים בפקודת השטרות וכן בכרטיסי חיוב. ביחס למסמכים סחירים (שטרות) ילמדו במסגרת הקורס, בין היתר, הנושאים הבאים: מהותו של השטר; החייבים על פי השטר; מיהם הרשאים לתבוע את פירעון השטר; היסודות הצורניים של השטר; סחור השטר, דרכי סחור והגבלת הסחירות; השלמת שטר; מסירת שטר; התמורה לשטר; טענות הגנה שטריות, זכויות התובעים האפשריים ובייחוד אוחז כשורה ועוד. ביחס לכרטיסי חיוב ילמדו במיוחד סוגיות העוסקות בכרטיס האשראי והעסקאות הנערכות באמצעותו; שימוש לרעה בכרטיס חיוב; האפשרות לביטול חיוב בכרטיס חיוב עקב שיבושים בעסקת היסוד ועוד. בנוסף ילמד הנושא של שקים החוזרים ללא כיסוי והתוצאות הנובעות מכך. עוד ילמדו האופנים לגביית התשלום מהערב לו וערבות בנקאית.

דרישות קדם: אין.

תקציר הקורס

מבוא לדיני בריאות הוא קורס בסיסי ויסודי בתחום המשפט הרפואי. הקורס מניח הנחת יסוד שמשפט רפואי הוא קודם כל משפט, אשר ככל תחום משפטי אחר, מאופיין בנורמות משפטיות המושתות על ידי הרגולטור בתחומים שונים במסגרת הטיפול הרפואי. הנורמות הללו הן חוקים מרכזיים כמו חוק הביטוח הלאומי, חוק זכויות החולה, הזכות החוקית לבריאות ועוד. במדינת ישראל קיימת מערכת בריאות המושתתת על רגולציה רחבה. מערכת מסועפת זו מנביטה את הצורך להכיר את כל ההסדרים המשפטיים הרלבנטיים, הן מצד המטופלים והן מצד המוסדות הרפואיים. הסוגיות המשפטיות שמעוררת מערכת הבריאות הן רבות ומגוונות ובקורס יושם הדגש גם על בעיות מוסריות ואתיות לצד בעיות משפטיות. במסגרת הקורס יתקיים "מפגש" עם קודים אתיים בסיסיים ומקורות משפטיים מרכזיים בתחום המשפט הרפואי בישראל. בסופו של הקורס אמור הסטודנט להבין את המורכבות הכרוכה בחקיקת הבריאות על היבטיה המגוונים, ולהכיר מספר סוגיות יסוד בתחום משפט הבריאות.

דרישות קדם: דיני חוזים, דיני נזיקין.

תקציר הקורס

הקורס בנושא של עסקאות במקרקעין והוא קורס חשוב בפן המעשי של הכרת עסקאות במקרקעין על כל סוגיהן. הקורס יעסוק בעסקאות שונות בתחום המקרקעין וביכולת המשפטית לתכנן את העסקה מבחינה משפטית כולל היבטי מס. בקורס ילמד הסטודנט ללוות את הלקוח החל מרכישת נכס לשימוש אישי (דירות, בתי עסק) וכלה בעסקאות נדל"ן רחבות היקפים (בניינים, תחנות דלק, עסקות רכישה והשכרה חוזרת) וכו'. במהלך הסמסטר יידרשו הסטודנטים להרצות על הנושא שנבחר עבורם ואשר אותו חקרו ובדקו במהלך הסמסטר. הנוכחות בקורס היא חובה, בכפוף לאמור בתקנון המכללה ובכפוף להוראות ולנהלים המוסכמים בבית הספר למשפטים. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה והסטודנטים מתבקשים לקרוא אותה ולהיות מוכנים בשיעורים להציג בכיתה פסקי דין ואירועים בהתאם לנושאים. המרצה שומרת לעצמה את הזכות לפנות לסטודנטים בשמם ולבקשם להרצות בקצרה אודות חומר הקריאה. מטרת ההרצאות היא ללמד, להבהיר ולחדד את הנושאים שבקורס ואינן מהוות תחליף לקריאת החומר טרם השיעור. יובהר כי המרצה תהיה נכונה לענות לשאלות הקשורות לאי הבנת החומר במסגרת שעות הקבלה שצוינו לעיל ובתיאום מראש.

דרישות קדם: דיני חוזים, דיני קניין.

Advanced Issues in Real Estate Taxation703290-1 **סוגיות מתקדמות במיסוי מקרקעין**

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

ד"ר קרנית מלכא-טיב

תקציר הקורס

הקורס יעסוק בעקרונות היסוד של חוק מיסוי מקרקעין: יום רכישה, יום מכירה, מהי זכות במקרקעין, כיצד מחושב מס השבח/ מס הרכישה בעסקה ופטורים ממס.
דרישות קדם: דיני קניין. **תנאי מקביל:** דיני מיסים.

Economic Torts701600-1 **עולות מסחריות**

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' תמר גדרון

תקציר הקורס

דיני הנזיקין הולכים ומתפשטים לתחומים שבעבר נשלטו באופן כמעט בלעדי על ידי ענפי משפט אחרים. לפיכך, הדיון בקורס יתמקד, אמנם, בדיני נזיקין אבל חלק גדול ממנו יוקדש גם לתחומי משפט נוספים. אנחנו נעסוק בהגנת הצרכן ובהגנת התחרות המסחרית, בסוגיות של מוניטין, סודות מסחר, חיקויים מסחריים, פרסומת מסחרית, מסחר אלקטרוני, הגבלים עסקיים ותביעות ייצוגיות. כל הנושאים הללו הם **גם** נזיקיים במהותם ובהגנה אותה הם מעניקים. חלק גדול מהמשפט המסחרי נושק לדיני נזיקין וכל מערכות היחסים שלנו כצרכנים וכעוסקים גם הוא מוסדר בענף משפטי זה. תובענות ייצוגיות הן חלק חשוב מחיי היומיום שלנו ומחיי המסחר בארץ. במסגרת הקורס נדון גם בסוגיות מתחום לשון הרע וההגנה על המוניטין שמשולבות בנושאים שעוסקים בפרסומות מסחריות ותחרות בלתי הוגנת. סדרת הפרסומות של "תשעה מיליון" ומקרים אחרים שאנחנו נחשפים להם ביומיום ישמשו לנו דוגמא לרלבנטיות של המשפט בתחום מתפתח זה.
דרישות קדם: דיני חוזים, דיני נזיקין ודיני קניין.

Defamation and Privacy Law702110-1 **לשון הרע והגנת הפרטיות**

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' תמר גדרון

תקציר הקורס

זכותו של כל אחד מאתנו לשם טוב, לפרטיות, לאוטונומיה ולכבוד עומדת יותר ויותר במרכז שיח הזכויות החוקתי. בשנים האחרונות, ובעיקר מאז חקיקתם של חוקי היסוד, מתעצמת והולכת ההגנה עליהן. במהלך הקורס נתודע למקורות ההגנה שהמשפט הפרטי מעניק למי שזכותם לשם טוב ולפרטיות נפגעה. נלמד לדעת מהו בכלל "שם טוב", מהי "פרטיות", מה היקפו של חופש הביטוי, מה גבולות המותר והאסור לעיתונות ומה תפקידה החברתי; נווה את ההגנה על השם הטוב במדיה ה"ישנה"- עיתונות וטלוויזיה- להגנה מפני פגיעה במדיה ה"חדשה"- אינטרנט- ונשאל כמה בכלל שוות זכויות האדם הללו וכיצד, אם בכל, ניתן לפצות בגין פגיעה בהן. לאור התפתחות השיח החברתי במדיה נעסוק בהרחבה גם בתוצאות של שיח פוגעני ברשתות החברתיות. בנוסף, נעסוק גם הגנה על המוניטין המסחרי, על סאטירה ופרודיה ובעולם הפרסום בתוכו הם מתפתחים.

European Union Law

701420-1 משפט האיחוד האירופי

סמסטר א'

3 נ"ז

3 ש"ס

פרופ' איריס קנאור

תקציר הקורס

לאחר מלחמת העולם השנייה עוברת יבשת אירופה רה-אורגניזציה בניסיון למנוע התפרצותה של מלחמת עולם נוספת שמקורה ביבשת. ארגון מחדש זה בא לידי ביטוי בעיקר בהקמת שני ארגונים בינלאומיים מועצת אירופה והקהילה הכלכלית האירופית. ארגונים אלו כוננו פרוצדורות פעולה אשר ביססו את היציבות ביבשת וסוד הצלחתם, יש אומרים, מקורו בארגון המוסדי המקורי שלהם. ויודגש, כי כל אחד מהארגונים הללו הציב מודל מוסדי מקורי אשר מקורותיו ודרך התפתחותו ייחודי לו. גם תחום פעולתם הוא שונה, האחד תורם להפנמת זכויות האדם באירופה, והשני תורם דווקא להעמקת קשרי המסחר בין חלק מהמדינות באירופה. בקורס זה ננסה לחשוף את סוד הצלחתם של ארגונים אלו נעמוד על הטרנספורמציה אותה הם הובילו באירופה ולבסוף נציין את הביקורת המושמעת כיום כנגדם. חלק ניכר מהקורס יוקדש גם לבחינת מידת השפעתם של ארגונים אלו על שיטות המשפט הלאומיות של מדינות אירופה ועל מידת הצלחתם בקירובם של שיטות משפט אלו. מודל האיחוד האירופי הוא מושא לחיקוי בגרסאות שונות ביבשת אסיה, אפריקה ואמריקה. בין היתר נבדוק את מידת יישומו לאזורנו בבחינת "שוק משותף למזרח תיכון חדש" והאם משאת נפש זו היא בבחינת נבואה ריאלית או מקסם שווא? לצורך חוויה לימודית מלאה יש להתכונן לשיעור ולקרוא את חומר הקריאה במלואו.

דרישות קדם: אין.

Social Security Laws

704460-1 דיני ביטחון סוציאלי

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

ד"ר עלא חיידר

תקציר הקורס

הקורס נועד לספק לסטודנטים מידע יסודי ובסיסי בנוגע לביטחון הסוציאלי בישראל. הקורס יעסוק בסקירה ודיון בנושאים הבאים: רקע ועקרונות הביטחון הסוציאלי בכלל ובישראל בפרט; חוק הביטוח הלאומי (לרבות הצגת עיקר הזכויות (גמלאות וקצבאות שהוא מעניק) ואופן מימושו (ועדות רפואיות וועדות עררים) וכן דיון בהגדרות כמו למשל: "מבוטח", "תקופת אכשרה", "אירוע מזכה", "תאונת עבודה" וכו'. כן תהיה התייחסות לחוקים נוספים כמו: חוק הבטחת הכנסה, חוק ביטוח בריאות ממלכתי. תהא גם התייחסות להסכמים שהמוסד לביטוח לאומי ממונה על ביצועם (לרבות ניידות ופנסיה).

דרישות קדם: אין.

תקציר הקורס

הקורס בדיני תכנון ובניה הוא קורס רלבנטי וחשוב לכל סטודנט, מתמחה ועורך דין. דיני התכנון והבניה הם התשתית שעליה נשען הפיתוח בישראל, ויש בהם כדי לעכב או לקדם את ההגשמה של מטרות כלכליות ושל מטרות חברתיות במדינה. במסגרת דיני התכנון והבניה קובעים את ייעודי המקרקעין, שהם משאב מוגבל במדינת ישראל, ומתכננים את אפשרויות השימוש במקרקעין אלה; מחליטים על התחדשות עירונית, דיור בר-השגה, בניה בפריפריה ועוד. בקורס זה נטפל הן בסוגיות החוקתיות הרלבנטיות (כמו הזכות לפיצויים בגין פגיעה תכנונית) והן בסוגיות החוקיות של דינים אלה והפסיקות השונות. חלקן של השאלות ילובן במסגרת הרצאות וחלקן ייעשה, מחמת קוצר הזמן, בלימוד עצמי. הנוכחות בקורס היא חובה, בכפוף לאמור בתקנון המכללה ובכפוף להוראות ולנהלים המוסכמים בבית הספר למשפטים. רשימת הקריאה המובאת להלן היא חובה והסטודנטים מתבקשים לקרוא אותה ולהיות מוכנים בשיעורים להציג בכיתה פסקי דין ואירועים בהתאם לנושאים. המרצה שומרת לעצמה את הזכות לפנות לסטודנטים בשמם ולבקשם להרצות בקצרה אודות חומר הקריאה. מטרת ההרצאות היא ללמד, להבהיר ולחדד את הנושאים שבקורס ואינן מהוות תחליף לקריאת החומר טרם השיעור. יובהר כי המרצה תהיה נכונה לענות לשאלות הקשורות לאי הבנת החומר בנסגרת שעות הקבלה שצוינו לעיל ובתיאום מראש.

דרישות קדם: דיני חוזים, דיני קניין.

The Question of Criminalization – Between Criminalization and Legalization

תקציר הקורס

האם העבירות המצויות בספר החוקים הפליליים ראויות להימצא שם? האם אלו שאינן שם – ראויות להיכנס? שאלות קריטיות אלו אינן נדונות כלל בקורס דיני העונשין. הקורס מבקש להאיר על רובד שככלל נלקח כמובן מאליו במשפט הפלילי: עצם קיומו של האיסור. הקורס מעודד חשיבה ביקורתית על הפללה (קרימינליזציה), כשהמטרה היא להקנות לתלמידים כלים לנתח הפללה של כל סוג התנהגות. כדי שנוכל להיטיב להבין עברות קונקרטריות בפרט ואת דיני העונשין בכלל, נדרשת תשתית עיונית של עולם ההפלה שתוצג בתחילת הקורס. בהמשכו ייערכו פרטים שבהם ינותחו בידי תלמידים שאלות הפללה קונקרטריות, ותהיה תגובה ביקורתית מצד תלמידים אחרים.

דרישות קדם: אין.

תקציר הקורס

This course is an introductory skill-building course in negotiation, dispute management and resolution. First, participants will learn to improve their own negotiation skills, helping them to act consciously and skillfully in tough situations. We will learn and practice techniques designed to help us negotiate successfully despite the other party's lack of skill, trust or good intentions, and to help ourselves manage situations in which we ourselves are parties to conflict in a beneficial manner. This introduction will also help us understand how negotiations fall apart, and how conflict forms. Next, we will explore the spectrum of third-party intervention methods, showing how these processes are implemented and institutionalized on the inter-personal level as well as in the international sphere. We will dedicate time to understanding and experimenting with the process of mediation, in which a third-party, lacking decision-imposing power, uses his / her negotiation expertise, his / her creativity and his / her relationship with the parties, in order to aid them in reaching agreement and transforming their relationship. By understanding the design and management methods of the mediation process, participants will be able to bring their improved negotiation skills to bear in assisting others to negotiate and resolve conflicts peacefully.

דרישות קדם: אין.

International Taxation

סמסטר ב'

2 ני"ז

2 ש"ס

מיסוי בינלאומי

פרופ' נלי מונין

תקציר הקורס

The course will introduce to the students basic concepts and rules of international taxation, developed in the national and international spheres, referring, among other things, to OECD rules, and critically examine the ways in which these norms and instruments are implemented in Israel. The course will examine the manners in which taxation may facilitate international trade, or rather impose barriers to it. It will explore the motivation behind the latter practice, introducing national, regional and multilateral legal instruments developed to prevent this result. The course will include 50% online components.

דרישות קדם: אין.

Introduction to Mixed Legal Jurisdictions

702620

סמסטר ב'

2 ני"ז

2 ש"ס

פרופ' פבלו לרנר

תקציר הקורס

The course offers a broad description and analysis of mixed legal jurisdictions. The course will begin with a general approach to the goals of comparative law and the idea of legal traditions. After that we will elaborate the idea of mixed jurisdiction in a narrow and in a broad meaning: Mixed legal jurisdictions are those based upon civil law and common law, but in a broad sense the term mixed legal jurisdiction may include every legal system based on different legal traditions such as customary law, religious law or secular law. From this point of view almost every legal system is "mixed". We will discuss the different cases. The second part of the lessons will be focused in some particular mixed legal jurisdictions: Scotland, Quebec, South Africa, Louisiana and Israel. Regarding Israel the course will refer to the particularities of the system (including the role of Hebrew law). The discussion will also include analysis of codification in different mixed jurisdictions, contract law and trust law. The idea of mixed legal jurisdiction may help to understand seminal questions such as multiculturalism, globalization and harmonization of legal systems. The last part of the course will refer to these topics.

דרישות קדם: אין.

קליניקות

Legal Aid Clinic

702380-1 הקליניקה לסיוע משפטי

שנתי

4 ני"ז

2 ש"ס

ד"ר יעל עפרון ועו"ד רנא מטאנס

תקציר הקורס

קליניקה זו עוסקת בחשיפת הסטודנטים לפרקטיקה המשפטית. מטרתה להעניק לתלמידי שנה ג' הזדמנות לבחון בעין מעשית את החומרים התיאורטיים אותם למדו במהלך לימודיהם. בנוסף, מהווה הקליניקה הזדמנות לתלמידים לתרום לאוכלוסייה קשת היום בצפון וליהנות מהניסיון המקצועי הנצבר במהלך חוויית הנתינה. הקליניקה מתמקדת במשפט האזרחי, ובפרט בתחומים בהם ניתן הסיוע המשפטי למעוטי היכולת. במסגרת הקליניקה ישובצו התלמידים להתנסות אצל עורכי הדין העובדים עם הסיוע המשפטי הממלכתי, ואגב זאת יתאפשר בידיהם, במגבלות החוק וכללי האתיקה, להיחשף לעבודה המעשית. יש להקפיד על התנהגות נאותה מול עורכי הדין, עובדי משרדם וכמובן שגם מול קהל הפונים לסיוע. יצוין, כי על אף שכללי האתיקה המקצועית של לשכת עורכי הדין אינם חלים על תלמידים, הפרתם תגרור אחריה הרחקה מידיית מהקורס

ונקיטת הליכים משמעותיים במסגרת המכללה. ההשתתפות בקליניקה מחייבת התנסות מעשית (בפיקוח המנחה הקלינית) של 3 שעות שבועיות מעבר לשעות השיעור בכיתה.

דרישות קדם: אתיקה מקצועית א'

מקביל: סדר דין אזרחי ואתיקה מקצועית ב'.

The Clinic on the Rights of Defendants and Suspects 702370-1 **הקליניקה לזכויות חשודים ונאשמים**

פרופ' מוחמד ותד ועו"ד רימונה שלג 2 ש"ס 4 נ"ז 4 שנת

תקציר הקורס

הקליניקה מתקיימת בשיתוף פעולה עם הסנגוריה הציבורית במחוז הצפון, ובעזרתם הנדיבה של קברניטיה ועובדיה. הקליניקה תכלול שילוב של שיעורים תיאורטיים ועבודה מעשית. במסגרת הקליניקה נדון בפסיקה, חקיקה וספרות מקצועית הנוגעות לניהול ההליך הפלילי, לזכויותיהם של עצורים ונאשמים, לחובותיו המקצועיות של סניגור, ולדילמות השונות בהן הוא נתקל במסגרת עבודתו זו. במסגרת הקליניקה יתארחו מומחים בתחום המשפט הפלילי, כגון שופטים, פרקליטים, סנגורים ציבוריים ועורכי-דין פרטיים. בנוסף, הסטודנטים המשתתפים בקליניקה יוצמדו אל סנגורים ציבוריים, ממחוז הצפון, ואגב זאת יתאפשר בידיהם, במגבלת החוק וכללי האתיקה, להיחשף לתיקים פליליים ממש, המתנהלים בטרקליני המשפט, לרבות קריאת חומר חקירה, עיון בו, לימודו וניתוחו.

דרישות קדם: משפט חוקתי, דיני עונשין, סדר דין פלילי. **תנאי מקביל:** אתיקה מקצועית ב'. חל איסור השתתפות מקבילה בקליניקה אחרת ו/או בסדנת שופטים ושפיטה.

Enforcing Obligation and Insolvency Clinic 703380-1 **הקליניקה לאכיפת חיובים וחדלות פירעון**

ד"ר דניאלה אסרף וכבוד הרשמת בדריה חסן 2 ש"ס 4 נ"ז 4 שנת

תקציר הקורס

קליניקה זו עוסקת בחשיפת הסטודנטים לפרקטיקה המשפטית. מטרתה להעניק לתלמידי שנה ג' הזדמנות לבחון בעין מעשית את החומרים התיאורטיים אותם למדו במהלך לימודיהם. בנוסף, מהווה הקליניקה הזדמנות לתלמידים לתרום ולסייע לאוכלוסייה ולחברות אשר נכנסו להליכי חדלות פירעון וליהנות מהניסיון המקצועי הנצבר במהלך הטיפול המשפטי וחווית הנתינה. הקליניקה מתמקדת ביחידים ובחברות אשר מצויים בקשיים כלכליים, קשיים העשויים להוביל להליכי הוצאה לפועל או חדלות פירעון, הליכים הכוללים אספקטים מגוונים ואשר עלולים להשפיע על מגוון "שחקנים משתתפים" כגון בעלי מניות, נושאי משרה, עובדים, ספקים, בנקים, לקוחות ועוד. לימוד הנושאים ייעשה על רקע הרפורמה במערכת ההוצאה לפועל אשר בשנים האחרונות הפכה לרשות מנהלית נפרדת שמטרתה גביית חובות מקצועי ואיכותי. כך ילמדו הנושאים על רקע הקודיפיקציה אשר באה לידי ביטוי בחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018 אשר צפוי להיכנס לתוקף החל מחודש ספטמבר 2019. במסגרת הקליניקה ישובצו הסטודנטים להתנסות מעשית במערכות האכיפה והגבייה המפוזרות

ברחבי הארץ בפריסה ארצית, מקריית שמונה ועד אילת, בהתאם לנוחיות הסטודנט ובכפוף לצורכי המערכת. הסטודנטים יבצעו עבודת שטח הכוללת, בין היתר, סיוע לחייבים בפתיחה או בנקיטת הליכים, השתתפות בדיונים של רשמים בהוצאה לפועל, קבלת הדרכות פרקטיות, חשיפת הסטודנטים לבעיות הקיימות בשטח הלכה למעשה וכו'. הסטודנטים ידרשו להקפיד על התנהגות נאותה מול עורכי הדין המתנדבים, מול רכזי המרכזים וכמובן שגם מול קהל הפונים לסיוע. יצוין, כי על אף שכללי האתיקה המקצועית של לשכת עורכי הדין אינם חלים על תלמידים, הפרתם תגרור אחריה הרחקה מידיית מהקורס ונקיטת הליכים משמעותיים במסגרת המכללה. **לתשומת לב הסטודנטים:**

1. הנכם מחויבים, כבסיס להשתתפותכם בקורס, להתייצב במקום ההתנסות אליו תשובו, לפחות במשך **שלוש שעות בשבוע, מעבר לשעות מפגשי הכיתה בקורס**. עליכם להישמע במהלך התנסותכם להוראות הממונים עליכם, ולדווח למנחה הקליני באופן מידי על כל בעיה חריגה שמתעוררת.
  2. עליכם לנהל יומן לימודי, בו עליכם לתעד בקצרה את החוויות אשר חוויתם במהלך התנסותכם. על היומן להתייחס גם למקום ולמועדי ההתנסות. התיעוד ביומן הוא בשפה חופשית ואינו מחייב כתיבה אקדמית. היומן יוגש למנחה האקדמית שלוש פעמים במהלך הקורס: לאחר ההתנסות הראשונה ועד ליום האחרון בכל סמסטר. ההגשה היא אלקטרונית, באמצעות אתר הקורס. יצוין כי בכפוף להסכמתכם, יתכן שהטקסטים המוגשים למרצה ישמשו כבסיס למחקר אקדמי. לפיכך, יש להודיע למרצה במידה והנכם מוכנים כי יעשה שימוש זה בטקסט. שימו לב כי אין כל חובה להסכים לכך ואין זו אחת מדרישות הקורס.
  3. בנוסף לפעילות השבועית, יתקיימו במהלך הקורס מפגשים לימודיים בכיתה, בתאריכים שיפורסמו מראש. ההשתתפות במפגשים אלו היא חובה. בשבועות בהם לא יתקיימו מפגשים בכיתה, הנכם מוזמנים לפגישות יעוץ אישיות עם המנחה האקדמית או עם המנחה הקלינית. הפגישה תיקבע ביוזמת התלמיד/ה או ביוזמת המנחים.
  4. סטודנטים שמעוניינים להשתתף בקליניקה צריכים לוודא שאין כנגדם תיקי הוצאה לפועל פתוחים.
  5. הסטודנטים ידרשו לחתום על כללי התנהגות מקובלים ועל שמירת סודיות.
- דרישות קדם:** דיני תאגידים.

Therapeutic Jurisprudence Law Clinic

7035301 **קליניקת משפט טיפולי**

שנתי

4 נ"ז

2 ש"ש

פרופ' רינת קיטאי-סנג'רו ועוה"ד סיון אמיר

תקציר הקורס

בתי המשפט הקהילתיים בישראל הוקמו מתוך תפיסה שיקומית טיפולית ופועלים מתוך "אתיקה של דאגה". מטרתם של בתי משפט אלה איננה להעניש את הנאשם אלא להביא לשינוי של דפוסי התנהגות הרסניים. הם מתווים דרך לטיפול בנאשם מתוך תפיסה הוליסטית שלפיה הדרך לשיקום מחייבת התייחסות לא רק לבעיה הספציפית שבשלה הוגש כתב האישום אלא גם למכלול הבעיות של הנאשם כדוגמת תפקודו בבית ובמקום עבודה. בניגוד להליך האדברסרי בהליך פלילי רגיל, בבתי המשפט הקהילתיים שופטים, תובעים, סניגורים, קציני מבחן ועובדי רווחה נוספים עובדים בצוותא בגיבוש תכנית טיפולית לשיקומו של הנאשם. סטודנטים בקליניקה יסייעו לעבודתו של בית המשפט הקהילתי במחוז הצפון הממוקם בנוף הגליל. הסטודנטים יידרשו לעזור לנאשמים במיצוי זכויותיהם מול גורמים כדוגמת הביטוח הלאומי וילוו

את הנאשמים בתהליך שיקומם. העבודה מאפשרת לקחת חלק בפרויקט חדשני במערכת המשפט ומייצרת הזדמנות ללוות נאשמים המתמודדים עם ההליך הפלילי, בין היתר, במיצוי זכויותיהם מול המערכות.

דרישות קדם: אין.

Clinic on Health Rights and Welfare

704290 **קליניקה לזכויות בריאות ורווחה**

שנתי

4 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' תמר גידרון ועוה"ד מונדר אשקר

תקציר הקורס

הקליניקה תחשוף את הסטודנטים לעבודה בשדה המעשי של המשפט בתחום הרפואה והרווחה. הסטודנטים ישמעו הרצאות העשרה בנושא זכויות מטופלים מול נותני שירותים רפואיים, בנושאים הכרוכים במיצוי זכויות הביטוח הלאומי, בזכויות רווחה נוספות, כלליות ונקודתיות כמו תשלומי פיצויים למשפחות ילדי תימן, וילמדו ליישם את החומר הנלמד בחיי המעשה תוך סיוע לעורכי דין בשירות הציבורי העוסקים בנושאים האמורים בעבודתם השוטפת וכן בסיוע בתיקים שמנוהלים על ידי עמותות המגזר השלישי. הסטודנטים ילמדו כיצד פועל המשפט בחיי המעשה תוך סיוע לאוכלוסיות מוחלשות ותוך תרומה לחברה ולקהילה. ככל שיתאפשר הסטודנטים יעסקו גם בכתיבת חוות דעת וניירות עמדה בנושאים משפטיים הקשורים לבריאות ורווחה במסגרת יוזמות חקיקה ותיקוני חקיקה הן של משרד המשפטים והן חקיקה פרטית. במסגרת הקליניקה הסטודנטים יחויבו ב-3 שעות שבועיות לפחות של עבודת שטח בצמידות למנחי הקורס ולעורכי דין נוספים. הסטודנטים יידרשו להקפיד על התנהלות מקצועית ואתית ולשמור על סודיות המידע אליו ייחשפו ועל פרטיות הפונים. הסטודנטים יקבלו הכוונה משפטית-תיאורטית ויישומית-מהמראה האחראית לקליניקה ומהמנחה הקליני, וכן ישמעו הרצאות אורח בנושאים הקשורים לסוג העניינים בהם יעסקו: מבנה מערכת הבריאות בישראל, חוק ביטוח בריאות ממלכתי, המוסד לביטוח לאומי, קופות החולים. הפעילות בקליניקה תחשוף את הסטודנטים לשינויים החברתיים, טכנולוגיים ותרבותיים שדיני הבריאות ודיני הרווחה נקראים להתמודד איתם בשנים האחרונות בדגש על מאפייני החברה הישראלית הרב תרבותית והמגוונת. השיח בין משתתפי הקליניקה והמנחים יעודד חשיבה ביקורתית על המקום של המשפט והאתיקה בהווה הרפואית ובדיני הרווחה. בנוסף להרצאות ולעבודה המעשית לצד עורכי הדין, ולצורך יצירת שילוב מיטבי בין תכני ההרצאות לבין העבודה בשטח, הסטודנטים יידרשו להגיש דיווח שוטף אודות הפעילות שלהם בקליניקה, התיקים להם נחשפו, סוג הפעילות שבצעו והתובנות שהפיקו מהפעילות. הדוח יוגש פעמיים במהלך השנה- דוח אחד בסמסטר א' ודוח שני בסמסטר ב' על פי הפירוט שיימסר במהלך השנה. פעילות הקליניקה תותאם למגבלות ולתנאים שיהיו בתוקף במהלך השנה האקדמית, לרבות מעבר ללימוד מקוון, מפגשים מקוונים עם המנחה ועם הפונים לסיוע, הכל כפי שהנסיבות יחייבו.

דרישות קדם: דיני נזיקין.

סדנאות

Moot Court

משפט מבוים

703500-1

שנתי

4 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' מוחמד ותד

תקציר הקורס

במסגרת קורס זה נבחרים שישה תלמידים מצטיינים, לפי קריטריונים אקדמיים פורמאליים ומהותיים, אשר ייחשפו לעולם שלם של תורת הטיעון המשפטי, בכתב ובעל-פה. לשם כך יתבקשו התלמידים המשתתפים באירוע זה לקרוא חומרים משפטיים ולבר-משפטיים, אשר אמורים לשפר את כישורי הטיעון המשפטי שלהם. בנוסף, בגדר הקורס יבקרו התלמידים בבתי משפט בישראל, יצפו בדיונים משפטיים ואף יקראו כתבי טענות שהוכנו על-ידי משפטנים. כמו כן, ירצו בפני התלמידים שופטים, פרקליטים, סגורים ואנשי אקדמיה, אשר להם טביעת אצבע מיוחדת בנושא הטיעון המשפטי, בכתב ובעל-פה. במקביל לפעילות האקדמית דלעיל, יידרשו התלמידים המשתתפים בקורס להכין טיעונים משפטיים בכתב, ביחס לאירוע משפטי אותו יחבר מרצה הקורס, ואף להביא את טיעונים האמורים בעל-פה בפני הרכב שופטים, באירוע רשמי וחגיגי אשר יתקיים בסוף שנת הלימודים. המשתתפים בקורס ייבחנו על-ידי המרצה, בהתאם לקריטריונים אקדמיים, המבוססים על מצוינות אקדמית, פורמאלית ומהותית. יצוין, כי הקורס מבוסס על עבודה עצמית ואינטנסיבית של המשתתפים, והחומר המועבר להם במפגשים הפרונטליים המעטים שיתקיימו הוא כללי בלבד. מצופה מהסטודנטים להתקדם בעבודת ההכנה לאירוע המסכם בזמנם הפנוי, תוך ליווי של מרצה הקורס, מבלי שיוקדש לכך מועד מוגדר במערכת שעות הלימודים.

דרישות קדם: עד 6 תלמידים אשר ייבחרו על-ידי מרצה הקורס.

Judges and Judgment Workshop

סדנת שופטים ושפיטה

702140-1

שנתי

4 נ"ז

2 ש"ס

ד"ר דניאלה אסרף

תקציר הקורס

הסדנה מאפשרת הצצה נדירה לבית-המשפט והתוודעות למלאכת השיפוט. במהלך שנת הלימודים יוצמדו הסטודנטים הנבחרים למשך שנת לימודים שלמה לשופטים בבתי המשפט השונים המשתתפים בפרויקט במחוז צפון. הסטודנטים הנבחרים יסייעו בעבודה המשפטית שעל סדר יומו של השופט. כל סטודנט יחויב בנוכחות של שמונה שעות לפחות מדי שבוע בלשכת השופט (שעות שעות), בשני בקרים או ביום מרוכז אחד, וזאת בתיאום מראש עם השופט ובכפוף לצרכיו של השופט. על הסטודנט להיות נוכח במהלך כל שנת הלימודים (שני סמסטרים), למעט בתקופת החופשה בין הסמסטרים שבה נערכים מבחנים בבית הספר ובתיאום עם האחראים על הסדנה ועם השופט עצמו. אחת לחודש במהלך השנה יגיש כל סטודנט דו"ח מפורט על העניינים בהם התמקד במסגרת פעילותו בלשכת השופט. בנוסף, במהלך השנה יגיש כל סטודנט עבודת מחקר. נושא העבודה ייגזר מתכניי התיקים בהם עסק הסטודנט במהלך עבודתו ובתיאום עם מנחי הסדנה. בעבודה יושם דגש על ההיבט האקדמי-מחקרי. ציונו של הסטודנט בסדנה ישוקלל על בסיס עבודת המחקר האמורה וכן על סמך דו"חות

שיוגשו על ידי השופטים ויפרטו את תכני עבודתו של הסטודנט ואת כישוריו כפי שבאו לידי ביטוי במהלך עבודתו בכל הקשור לכושר הניתוח האקדמי שלו, לרמת ההשקעה, לרצינות ולהתמדה, וכן בהתאם להערכתו של מנחה הסדנה.

דרישות קדם: כל קורסי החובה בשנים א' ו-ב'.

Criminal Law Litigation Workshop

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

סדנת ליטיגציה פלילית

703400-1

ד"ר זאיד פלאח

תקציר הקורס

הסדנה עוסקת בניהול ההליך הפלילי, הלכה למעשה, בבית המשפט ומטרתה לקרב את הסטודנטים לעולם האמיתי של העשייה המשפטית בתחום המשפט הפלילי. ההרצאות תעסוקנה בהיבטים מרכזיים של הליטיגציה הפלילית, החל מהגשת התלונה במשטרה ופתיחה בחקירה משטרתית, מעצר ימים, הגשת כתב-אישום, בקשת מעצר עד תום ההליכים, הסדר טיעון, ניהול הוכחות, חקירת עדים, סיכומים, הכרעת דין, טיעונים לעונש, גזר דין ועוד. ההרצאות תכלולנה גם הפניות לחקיקה ולפסיקה, אבל יודגשו ההיבטים המעשיים. הסדנה תתנהל באופן הבא: בחלק הראשון של השיעור תינתן הרצאה פרונטאלית, ובחצי השני – תיערך סימולציה בהשתתפות הסטודנטים, בנושא השיעור, זאת למעט שיעורי המבוא והסיכום. הסדנה כוללת סיור לבית המשפט וצפייה בדיונים מתנהלים.

דרישות קדם: דיני עונשין וסדר דין פלילי.

Civil Law Litigation Workshop

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

עו"ד ד"ר פנינה ליפשיץ-אבירם ועו"ד איתן לדרר

סדנת ליטיגציה אזרחית

703340-1

תקציר הקורס

מטרת הסדנה לקרב את הסטודנטים לעולם האמיתי של העשייה המשפטית בתחומי המשפט האזרחי. פרקליטים מפרקליטות מחוז צפון (אזרחי), בעלי ניסיון עשיר בניהול תיקים בבתי המשפט השונים, יעבירו הרצאות ותרגול במתווה של סדנה שמטרתה היכרות מקרוב עם עולם הליטיגציה האזרחית והתנסות אישית. ההרצאות תעסוקנה בהיבטים מרכזיים של הליטיגציה האזרחית, דוגמת חיבור כתבי טענות, הכנת תצהירים, החקירה הנגדית, סעדים זמניים, חיבור שאלונים, כתיבת סיכומים ועוד. ההרצאות יכללו גם הפניות לחקיקה ולפסיקה, אבל יודגשו ההיבטים המעשיים בהתבסס על ניסיונם של הפרקליטים. אין המדובר בעבודה על מסמכי אמת מתיקי הפרקליטות (דוגמת קליניקה), אלא בתרגול במסגרת אירועים שיחווירו לצורך זה. הסדנה תשלב הרצאות של פרקליטים בנושאים שונים של ליטיגציה ומטלות עצמיות של הסטודנטים בהדרכת הפרקליטים.

דרישות קדם: סדר דין אזרחי.

פרופ' איריס קנאור ועו"ד איתן לדרר 3 ש"ס 3 נ"ז

סמסטר א'

תקציר הקורס

הייצוג בהליך מנהלי מתחיל בשלב שלפני ההגעה לבית המשפט. הוא כולל לעיתים הופעה בפני הרשות המחליטה, כדי לשכנעה בקבלת ההחלטה המתאימה, בהתאם לחקיקה והנהלים הרלוונטיים. בהמשך, הוא כולל הייצוג תקיפה של ההחלטה המנהלית בערכאות השיפוטיות השונות – באמצעות ליטיגציה מנהלית – הנעשית במסגרת הליכים וסדרי דין שונים מההליכים בערכאה האזרחית הרגילה. מטרת הסדנה להקנות לסטודנטים ידע וכלים בליטיגציה בתחום המשפט המנהלי על שלביו השונים כאמור, וזאת באמצעות פרקליטים מפרקליטות מחוז צפון (אזרחי), העוסקים במשפט המנהלי, בעלי ניסיון בניהול הליכים בביהמ"ש"ש לעניינים מנהליים, אשר יעבירו הרצאות ותרגול במתווה של סדנה. ההרצאות תעסוקנה בהיבטים מרכזיים של הליטיגציה המנהלית, דוגמת כתיבת מסמך טענות בשימוע (בשלב שלפני קבלת ההחלטה המנהלית), כתיבה וניסוח החלטה מנהלית סבירה ומידתית, כתיבת כתב עתירה, כתב תשובה, עיקרי טיעון, אומנות הטיעון בעל פה ועוד. במקביל, יושם דגש על נקודות מרכזיות בליטיגציה המנהלית, כגון איתור הערכאה הנכונה לתקיפת ההחלטה המנהלית, מיצוי ההליכים (מיצוי זכויות ערר וכו'), עמידה בתנאי סף כגון העדר שיהוי, מעמד, ניקיון כפיים, סמכות מקומית/עניינית ועוד. ההרצאות יכללו גם הפניות לחקיקה ולפסיקה תוך מתן דגש על ההיבט הפרקטי בליטיגציה.

דרישות קדם: משפט מנהלי.

פרופ' נלי מונין 2 ש"ס 4 נ"ז שנתי

תקציר הקורס

הסדנה מיועדת להקנות מושגי יסוד בתחום משפט הסחר הבינלאומי ולתאר את המסגרות המסדירות את הסחר הבינלאומי, שהוא ממניעי הכלכלה העולמית בעולם גלובלי. הסדנה תתייחס, בין השאר, לתהליכי קבלת ההחלטות בתחום זה, המושפעים משיקולים כלכליים, מדיניים ופוליטיים, לתהליך הגלובליזציה כגורם מניע להתפתחויות בתחום הסחר העולמי, למקומה של מדינת ישראל בתמונת הסחר העולמי ולהשפעתם של הסדרים בינלאומיים שמדינת ישראל צד להם על חיי היום-יום של איש העסקים. הסדנה תתמקד במיוחד בהסכמי ארגון הסחר העולמי, בהסכמי הסחר של מדינת ישראל ובמסגרת המשפטית לסחר בין מדינות האיחוד האירופי.

דרישות קדם: משפט בינלאומי פומבי.

תקציר הקורס

קורס זה מאפשר התנסות מעשית בעבודת הפרקליטים ובהגנה על האינטרס הציבורי כמו גם על ערכים נוספים וביניהם הגנה על כבוד האדם, חירויות הפרט, שוויון בפני החוק והגינות המנהל, והכל למען שלטון החוק. לאור חשיבותה של מערכת אכיפת החוק במבנה החברתי של מדינת ישראל, ובהיות הפרקליטות אחד משלושת הגורמים המרכזיים האמונים על אכיפת החוק במדינת ישראל יש חשיבות רבה לאפשר לסטודנטים להכיר מקרוב את תפיסות היסוד של הפרקליטות והדרך בה היא מיישמת אותן הלכה למעשה. לשם כך יעסוק קורס זה, בין השאר, במבנה התביעה הכללית בישראל וסמכויותיה, חזון התביעה הכללית ותורתה, היחס בין עבודת הפרקליטות לגורמים הנוספים העושים במלאכת אכיפת החוק וביניהם המשטרה ובית המשפט. הקורס יאפשר מבט מקרוב על עבודתו היומיומית של הפרקליט לאורך כל ההליך הפלילי, החל מליווי החקירה המתבצעת על-ידי המשטרה, דרך לימוד החומר הנאסף, ההחלטה על העמדה לדין והגשת כתב אישום או סגירת התיק, וכלה בניהול התיק בבית המשפט. מעבר להרצאות העיוניות, במסגרת הקורס, יעבדו הסטודנטים באופן מעשי בפרקליטות מחוז צפון. במסגרת זו תינתן להם האפשרות לקחת חלק בעבודת הפרקליטות, להיות שותפים להכנת תיקים, להשתתף בראיון עדים, לשוחח עם נפגעי עבירה, ולהיות עדים לתהליכי קבלת החלטות. בנוסף, יתלוו הסטודנטים לפרקליטים בהופעתם בבתי המשפט בסוגי ההליכים השונים, כגון: דיונים בבקשות מעצר עד תום ההליכים, חקירת עדים בבית המשפט, סיכומים ושלב הטיעונים לעונש. מלבד שעות השיעור במערכת מחויבים הסטודנטים להגיע אל משרדי פרקליטות מחוז צפון (פלילי) בנוף-הגליל לימי לימוד מרוכזים במועדים הבאים: **29.05.22, 20.03.22, 21.10.21**.
דרישות קדם: דיני עונשין, סדר דין פלילי.

סמינרים**תקציר הסמינר**

מטרת הסמינר היא לדון בסוגיות משפטיות המשוות בין שתי שיטות המשפט. ראשית נעמוד על הקווים המשותפים ביניהם: התגלות אלוהית; המשכים של מנהגים שנהגו לפני התגלות; כיסוי כל תחומי הפעילות האנושית; ההלכה קדמה למדינה; העדר הפרדה בין דת לבין מדינה; אופי אישי ומאפיין קאזואיסטי; עקרונות משותפים להלכה ולמשפט; הציווי לעשות הטוב ולסור מרע; תנועות שפרשו מהזרם המרכזי; קשר בין המבנה החברתי והמסורת המשפטית ובין ההיסטוריה והתפתחות החוק. ההשוואה תתמקד בשני היבטים: האחד, השוואה תאורטית, והשני, ההיבט ההיסטורי שימקד את הדיון בזיקה ההדדית שהתקיימה בין שתי השיטות במרוצת ההיסטוריה: עוצמתה, סיבותיה, תהפוכותיה והצינורות שדרך עברה (סמביוסיס). ההיבט ההיסטורי

כולל שני שלבים: הראשון, עם הקמת האסלאם בתקופה שיהודים ומוסלמים חיו בשכנות (המאה השביעית) וההשפעה הייתה מהכיוון היהודי למוסלמי והשני, כשיהודים חיו כמעוט תחת שלטון מוסלמי, שעיקרה תקופת הגאונים, (המאה השביעית עד האחת עשרה) ושבה השתנה כיוון ההשפעה משיטת המשפט המוסלמית לעבר השיטה המשפטית היהודית. דיון מיוחד יוקדש לזיקה שבין הרמב"ם לבין ההלכה המוסלמית. לעיתים הדיון בשני ההיבטים נשזר זה בזה. נדון בקשיים המתודולוגיים המלווים את הדיון בהשפעה משיטה לשיטה ובשיקולים המכריעים על קיומה. נדון במושגי יסוד הקשורים לשאלות המתודולוגיות כמו Human age, Lingua Franca, State of Symbiosis, Legal Transplant. ההשוואה תיעשה בשלושה מישורים: התיאוריה המשפטית, הספרות המשפטית והמשפט הפוזיטיבי על מגוון תחומיו. במישור הראשון בין היתר נדון בשאלת היחס למחלוקת, תורה שבכתב ושבעל-פה, מקורות משפטיים בשתי השיטות, דרכי ההיסק ההלכתי ודרכי פסיקה ופרשנות, הערמה משפטית, דין ויושר, מעמדו של בן דת אחרת בדין הדתי ועוד. במישור ספרות המשפט נתמקד בספרות המקבילה בין שתי השיטות: בהבדלים ביצירה המשפטית: ספרות המיוחדת להלכה המוסלמית נאסח ומנסוח, ספרות הערמה משפטית (חיל), אצול אלפקה (מדע שורשי ההלכה) ובמקבילות ביצירה המשפטית: המונוגרפיות ההלכתיות, ספרות השטרות (שרוט), ספרות החילוקים (אכ'תלאף), וספרות חובות הדיינים (אדב אלקאצ'י) כמו כן בראשית הופעתה של ספרות הפסקים על צורותיה השונות ובספרות התשובות (פתאוי), ועוד. ננסה להציע הסברים להבדלים ולמקבילות ביצירה המשפטית. במישור המשפט הפוזיטיבי נערוך השוואה בין תחומי משפט שונים, כגון: ערבות, מצרנות, משפחה (מוהר, נישואין וגירושין, גיל הנישואין, מיאון, מורדת, מעמד המשפטי של העובר) ומעמד אישה בכלל, פרוצדורה וסדרי דין (שבועה ועדות) פשיטת רגל, עונשין, מלחמה ודיניה. במסגרת זו נעמוד על שלוש תופעות: האחת, שאותה אני מכנה 'גרעין וקליפה' שלפיה, בזמנים קדומים היה גרעין משותף לשתי השיטות שבמרוצת השנים לבש 'קליפות' בהלכה היהודית, כתוצאה מהאופי הדינמי של המשפט היהודי והכרתו במקורות משפטיים יצירתיים, לעומת האופי הסטטי של המשפט המוסלמי שלא הכיר במקורות מעין אלה ונשאר נאמן למובא בקראן בגרעינו המקורי (נדון בכמה דוגמאות). השנייה, תיאורית 'ההיזון החוזר' שלפיו מוסד משפטי הושאל מההלכה היהודית להלכה המוסלמית התפתח בה וחזר והשפיע בפרטיו על ההלכה היהודית, והשלישי, ההתחשבות שגילו גאוני בבל (במאה התשיעית עד האחת עשרה) בפסיקת ההלכה במוסלמים בדתם ובשיטת משפטם. הסמינר ילווה לעיתים בקריאת טקסטים ממקורות יהודים ומוסלמים. לרשות התלמידים שאינם קוראי ערבית יועמד תרגום עברי. קיימת ספרות משפטית מוסלמית קלאסית שתורגמה לאנגלית ותובא לידיעת משתתפי הסמינר. למשתתפי הסמינר יוצעו מגוון נושאים לכתובת עבודתם.

דרישות קדם: משפט עברי או משפט מוסלמי.

Constitutionalism without a Constitution

701590-8 חוקתיות ללא חוקה

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' מוחמד ותד

תקציר הסמינר

סמינר זה עניינו בבחינה מחודשת של המשפט החוקתי במדינת ישראל, במיוחד לאור העדרה של חוקה כתובה, כמסמך כוללני. עיקר בו הידרשות למושכלות יסוד אשר השתרשו במשפט החוקתי במדינת ישראל, תוך בחינת תוקפן של מושכלות אלה, במיוחד לאור חלוף יותר מ-20 שנים מאז ה"מהפכה החוקתית", כפי שהוכרזה בפרשת

בנק המזרחי, וכן לאור התפתחויות חוקתיות מקבילות במשפט המשווה, במיוחד בשיטות משפט מערביות מתקדמות.

דרישות קדם: מחקר משפטי מתקדם; משפט חוקתי.

The Right against Self-Incrimination

704440-1 **חיסיון מפני הפללה עצמית**

סמסטר ב'

2 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' רינת קיטאי סנג'רו

תקציר הסמינר

החיסיון מפני הפללה עצמית הוא עתיק יומין. במשמעותו הרחבה הוא פוטר חשודים ונאשמים מלשמש מקור לאספקת ראיות מפלילות נגדם. רציונאליים שונים הועלו להצדקתו של החיסיון. לצדם, נמתחה נגדו ביקורת רבה. בסמינריון נעמוד על נושאים כמו הרקע ההיסטורי לחיסיון מפני הפללה עצמית; הקשר בין זכות השתיקה לחיסיון מפני הפללה עצמית; הצדקותיה של זכות השתיקה; חריגים לזכות השתיקה; הזכות להגנה מפני חיפוש בגוף ומפני מסירת מסמכים; דרישת רצוניות ההודאה; אמצעי חקירה אסורים ולגיטימיים; מעצר לצורך חקירה; זכות ההיוועצות של עצור בסגור; האפשרות להסיק מסקנות מפלילות משתיקה ומסירוב לשתף פעולה עם רשויות אכיפת החוק.

דרישות קדם: מחקר משפטי מתקדם; סדר דין פלילי.

State Liability in Tort

701530-1 **אחריות המדינה בנזיקין**

סמסטר א'

2 נ"ז

2 ש"ס

פרופ' תמר גדרון

תקציר הסמינר

מגוון הנושאים הנדונים בסמינריון זה מתמקדים בעיקרו של דבר בהגנה על אינטרסים פרטיים ופיצוי בגין פגיעה בהם על ידי המדינה ורשויותיה. בשנים האחרונות מתגברת והולכת הנטייה להטיל אחריות על המדינה ודיני הנזיקין חודרים, עקב כך, לענפי משפט נוספים כמו המשפט החוקתי, המשפט המנהלי והמשפט הבינלאומי.

דרישות קדם: דיני חוזים, דיני נזיקין, משפט חוקתי.